

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU
Lahti University of Applied Sciences

ASIAKASLEHDEN TUOTTAMINEN JA TOIMITTAMINEN

Case: Heinolan kaupungin sivistystoimen
Sinun Heinolasi -lehti

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden ala
Johtaminen ja viestintä
Opinnäytetyö
Syksy 2012
Netta Malin

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

MALIN, NETTA:

Asiakaslehden tuottaminen ja
toimittaminen
Case: Heinolan kaupungin sivistystoimen
Sinun Heinolasi -lehti

Johtamisen ja viestinnän opinnäytetyö, 38 sivua

Syksy 2012

TIIVISTELMÄ

Sivistystoimi on näkyvä osa kuntaa. Sen tarjoamat palvelut ovat jokaisen kuntalaisen käytettävissä. Jotta kuntalaiset saataisiin osaksi kunnan toimintaa, tarvitaan tietoa, joka on osallistumisen ja vaikuttamisen edellytys.

Tämän toiminnallis-tutkimuksellisen opinnäytetyön aiheena on Heinolan kaupungin sivistystoimen Sinun Heinolasi -lehden tuottaminen ja toimittaminen. Lehden tavoitteena on kuntalaisen tavoittaminen sivistystoimen tehtävän mukaisesti. Aihe opinnäytetyöhön tuli työharjoitteluni aikana Heinolan kaupungin sivistystoimessa.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käsitellään kuntalais- ja julkisyhteisöviestintää maineen ja strategian kautta, sekä markkinointiviestintää ja asiakaslehteä niiden hallinnan välineenä.

Julkisyhteisön viestinnän tavoitteena tulisi olla vuoropuhelun aikaansaaminen julkisyhteisön ja kansalaisten välillä, sekä kansalaisten kesken. Tämä on Sinun Heinolasi -lehden päätavoite. Tavoitteen saavuttamiseksi käytetään markkinointiviestinnän keinoja, joilla luodaan mielikuvia palvelusta ja palveluorganisaatiosta.

Opinnäytetyön toiminnallisuus näkyy valmiina lopputuotteena – Sinun Heinolasi -lehdenä, joka esitellään julkaisuasussaan opinnäytetyössä.

Sinun Heinolasi -lehti ja sen saama palaute osoittavat, että toimituksellinen julkaisu toimii hyvin kunnan, tai sen yksikön kuten sivistystoimen, ja kuntalaisten kommunikoinnin välineenä. Lehden avulla sivistystoimi tuotiin lähemmäs kuntalaista. Yhdellä julkaisulla voidaan samaan aikaan tiedottaa, markkinoida ja viestiä niin ulkoisille kuin sisäisillekin sidosryhmille.

Asiasanat: kuntalaisviestintä, markkinointiviestintä, asiakaslehti

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Business

MALIN, NETTA:

Publication of a customer magazine
Case: Sinun Heinolasi magazine

Bachelor's Thesis in Management and Communications, 38 pages

Autumn 2012

ABSTRACT

The department of education and cultural services is important in every municipality. Its services are available to each and every resident. Moreover, information is important in order to make the residents of a municipality to participate in municipal life.

The topic of this thesis is the publication of Sinun Heinolasi magazine, which is published by the Department of Education and Cultural Services of the city of Heinola. The purpose of the magazine is to reach the residents of Heinola. The topic was chosen during a practical training at the Department of Education and Cultural Services of the city of Heinola.

The theoretical part of the thesis deals with municipal and general government communications from the perspective of reputation and municipal strategy. Moreover, the theoretical part examines marketing communication and customer magazines as means to manage these issues.

The objective of general government communications should be to create a dialogue between the general government and the inhabitants of a municipality, and also to create a dialogue between the inhabitants. This is the main goal of Sinun Heinolasi magazine. In order to achieve this, the magazine applies marketing communication to create a notion of the available municipal services and the municipality's service organization. The practical result of this thesis is Sinun Heinolasi magazine, which is presented in its published form at the end of the thesis.

Sinun Heinolasi magazine and the feedback it received show that an editorial publication is a highly suitable communication channel between the municipality and its residents. A single publication can be used to deliver information and as a marketing tool, and it can operate as communication channel for both external and internal interest groups.

Keywords: municipal communications, marketing communications, customer magazine

SISÄLLYS

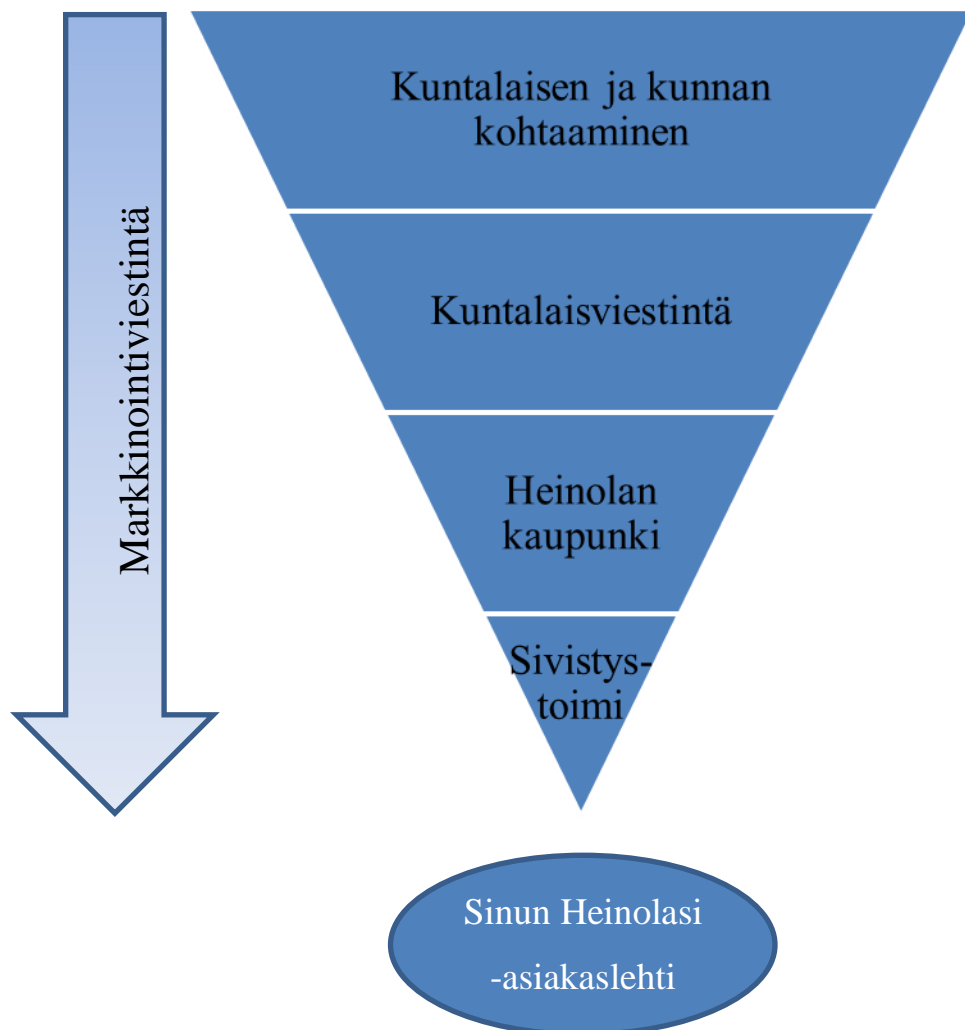
1	JOHDANTO	1
1.1	Tausta	1
1.2	Opinnäytetyön tavoitteet	2
1.3	Tutkimusongelma	3
1.4	Rajaukset	3
1.5	Tutkimusmenetelmät	4
1.6	Keskeiset käsitteet	5
2	KUNTALAISVIESTINTÄ JA VUOROVAIKUTUS	7
2.1	Viestinnällä rakennetaan mainetta	7
2.2	Strategiasta viestintästrategiaan	7
2.3	Julkisyhteisön viestintä	8
2.4	Kuntalaisviestintä kohtaa kuntalaisen	9
3	ASIAKASLEHTI KUNNAN MARKKINOINTIVIESTINNÄN VÄLINEENÄ	10
4	CASE: SINUN HEINOLASI -LEHTI	13
4.1	Case-organisaationa Heinolan kaupungin sivistystoimi	13
4.2	Lehden teon aikataulu	14
4.3	Sisällöntuotannon perusteet	15
4.4	Sinun Heinolasi -lehti	21
4.5	Palaute	34
5	YHTEENVETO	35
	LÄHTEET	38

1 JOHDANTO

1.1 Tausta

Kunnan käytössä on useita eri välineitä, joilla tavoittaa kuntalaiset. Viestinnän kanavia ovat esimerkiksi tiedotusvälineet, maksullinen mainonta sekä suora kuntalaisviestintä, kuten asiakaslehti. (Suomen Kuntaliitto 2004, 19.)

Tämä toiminnallis-tutkimuksellinen opinnäytetyö käsittelee Heinolan kaupungin sivistystoimen asiakaslehden tuottamista ja toimittamista kuntalaisnäkökulmaa painottaen. Kuvio 1 esittää, miten päädyttiin asiakaslehden toimittamiseen kuntalaisen ja kunnan kohtaamisen välineenä.

KUVIO 1. Opinnäytetyön aiheen rajaus.

Heinolan kaupungin sivistystoimessa kaivattiin keinoja mainetta rakentavaan vuorovaikutukseen kuntalaisten kanssa. Opinnäytetyönä syntyneen lehden päämääränä onkin kuntalaisten osallistaminen kunnan toimintaan ja vuorovaikutuksen lisääminen. Lehti toimii myös tiedottamisen kanavana sisäisille sidosryhmille ja markkinointiviestinnän välineenä ulkoisille sidosryhmille.

Sinun Heinolasi -asiakaslehti julkaistiin paikallislehti Itä-Hämeen välissä 9.5.2012, ja se jaettiin jokaiseen heinolalaiseen kotitalouteen. Jakelun määrä oli noin 28 000 kappaletta. Tarkoituksena oli saada tieto mahdollisimman lähelle kohdetta ja mahdollisimman monen kuntalaisen saataville. Lehdestä painettiin myös 1000 irtokappaletta eri sidosryhmille jaettavaksi.

1.2 Opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyön päätavoitteena on tuottaa ja toimittaa Heinolan kaupungin sivistystoimen Sinun Heinolasi -lehti lisäämään vuorovaikutusta kunnan ja kuntalaisten välillä.

Lisäksi tavoitteena on avata lehden tuotantoprosessi ja aikataulu ja näin selvittää lehden teon kokonaisprosessia. Päämääränä on helpottaa mahdollista seuraavaa asiakaslehden tekijää työssään.

Sinun Heinolasi -lehden tavoitteina on:

- edistää vuorovaikutusta sivistystoimen ja kuntalaisten välillä
- tuoda esiin Heinolan kaupungin sivistystoimessa tapahtuva rajoja rikkova yhteistyö ja saavutukset
- saavuttaa kohde eli heinolalaiset asukkaat
- päästä mahdollisimman lähelle kohdetta ja herättää tunteita palautteen muodossa.

1.3 Tutkimusongelma

Tutkimusongelmana on:

- Millainen on Heinolan kaupungin sivistystoimen Sinun Heinolasi - asiakaslehden tuottamisen ja toimittamisen prosessi?

Tutkimusongelmaan vastataan seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

- Mikä on kuntalaisviestinnän merkitys sivistystoimen ja kuntalaisen kohtaamisessa?
- Miten markkinoinnin keinoin voidaan tukea sivistystoimen ja kuntalaisen kohtaamista?

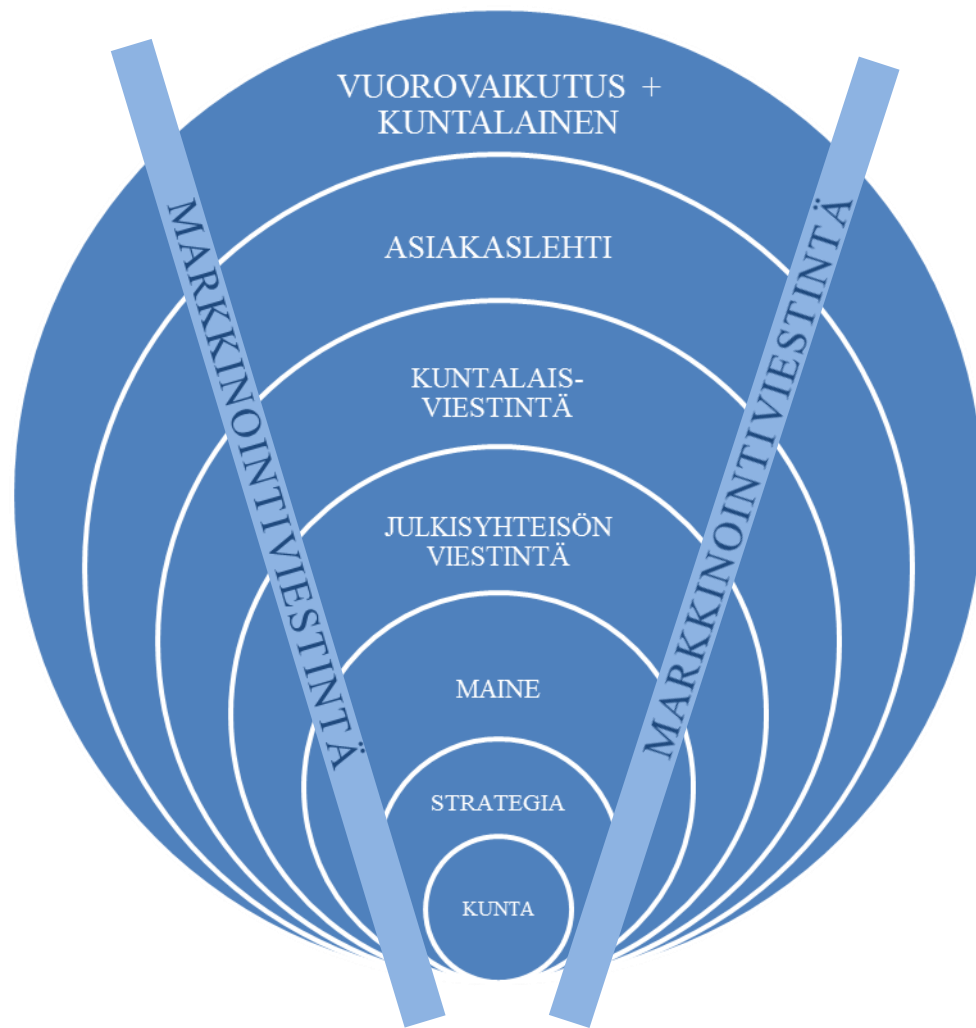
1.4 Rajaukset

Opinnäytetyö toteutetaan toiminnallis-tutkimuksellisena siten, että toiminnallisuus näkyy lehden toimittamisen prosessina ja valmiina lopputuotteena. Teoria rakentuu maineen ja strategian kautta viestintästrategiaan.

Maineen tuottaminen, rakentaminen ja hallinta tulisi nähdä viestinnän ja johtamisen osa-alueena. Viestintäteot vaikuttavat suoraan kunnan maineen rakentumiseen. Tavoitekuvan rakentamisen perustana toimii kunnan strategia. (Suomen Kuntaliitto 2012.)

Teoriassa käsitellään myös julkisyhteisön viestintää, kuntalaisviestintää ja markkinointiviestintää. Markkinointiviestinnän toimenpiteillä tuetaan kunnan mainetta. Viestit ja visuaalinen ilme ovat markkinointiviestinnän työkaluja. (Suomen Kuntaliitto 2012.)

Teorian ulkopuolelle jätetään projektinhallinnan teoria. Kuvio 2 kuvaa opinnäytetyön teoreettista viitekehystä.

KUVIO 2. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys.

1.5 Tutkimusmenetelmät

Tässä opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Tiedonkeruumenetelmänä oli avoin kvalitatiivinen tutkimushaastattelu, joka tapahtui työn yhteydessä toiminnallisessa muodossa. Kvalitatiivista tapaustutkimusta vahvistettiin osallistuvan havainnoinnin keinoin.

Kvalitatiivinen tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa. Aineistoa kerätään luonnollisissa, todellisissa tilanteissa. Tiedonkeruun instrumenttina suositaan ihmistä, ja kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164.)

Yksi kvalitatiivisen tutkimuksen lajeista on tapaustutkimus. Tapaustutkimus pätee vain yhteen tutkimukseen ja tapaukseen, eikä sitä voi yleistää. Luonteenomaista tapaustutkimukselle on tuottaa yksityiskohtaista ja intensiivistä tietoa yksittäisestä tapauksesta. Tapaustutkimuksessa tapaus voi olla esimerkiksi yksilö, perhe, yhteisö tai kuten tässä tutkimuksessa, organisaatio. (Aaltola & Valli 2007, 184–192.)

Viiden kuukauden työharjoittelun aikana Heinolan kaupungin sivistystoimessa opin tuntemaan sivistystoimen eri osastojen toimintaa. Osallistuvana havainnoitsijana osallistuin tutkittavien ehdoilla heidän toimintaansa. Osallistuva havainnointi toteutettiin kenttätutkimuksena eli luonnollisissa olosuhteissa tapahtuvana havaintoaineiston keräämisellä haastattelemalla, vuorovaikutuksella ja keskustelemalla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 216.)

Havainnoinnin avulla saadaan välitöntä, suoraa tietoa organisaation toiminnasta ja käyttäytymisestä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 212–213). Havainnoinnin avulla selvitin, että lehdessä esille tulevat saavutukset ja rajoja rikkova yhteistyö todella ovat osa sivistystoimea. Havainnoinnin pohjalta myös valitsin lehden artikkelien aiheet.

1.6 Keskeiset käsitteet

Tässä luvussa selvitetään opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä.

Maine on yleisön yleinen mielipide ihmisestä, yhteisöstä tai yrityksestä.

Maineeseen liittyy kohteestaan aina jonkinlainen arviointi. (Wikipedia 2012.)

Yhteisöviestintä on jonkin organisaation eli yhteisön viestintää. Se on suunnitelmallista, tavoitteellista ja johdettua toimintaa, jolla rakennetaan yhteisökuvaa ja varmistetaan avoin ja vuorovaikutteinen tiedonkulku. (Siukosaari 1999, 12.)

Markkinointiviestintä kohdistuu yrityksen ulkoisiin sidosryhmiin. Sen tarkoituksena on välillisesti tai suoraan saada aikaan kysyntää tai kysyntään myönteisesti vaikuttavia ilmiöitä. (Ylikoski, 1999, 281–285.)

Asiakaslehti on työyhteisön asiakkaille kohdistettu lehti, joka sisältää uutisia ja profiloivaa aineistoa (Åberg 1996, 296).

2 KUNTALAISVIESTINTÄ JA VUOROVAIKUTUS

2.1 Viestinnällä rakennetaan mainetta

Maine on yrityksestä tai organisaatiosta olevien kokemusten ja mielikuvien kokonaisuus, johon liittyy aina jonkinlainen laadullinen arviointi. Mainetta voidaan kuvata myös yrityksen tai organisaation tähänastisen toiminnan ja tulevaisuuden suunnitelmien perusteella tehdyksi arvioksi, johon liittyy vetovoimaisuus suhteessa kilpailijoihin kaikkien avainsidosryhmien silmissä. Yleisesti voidaan sanoa, että hyvä maine rakentuu hyvistä teoista, suhteista ja viestinnästä. (Aula 2008, 64.)

Maineenhallinta on maineen suunnitelmallista johtamista. Se on pitkäjänteistä, ennalta suunniteltua strategista toimintaa, jolla pyritään vaikuttamaan tärkeimpien sidosryhmien organisaatiosta muodostuviin tulkintoihin ja mielikuviin. Hyvä maine ei tule sattumalta, vaan se on ansaittava uudelleen ja uudelleen hyvän toiminnan ja viestinnän kautta. (Aula 2008, 67.)

Kun rakennetaan kunnan mainetta, parhaat työkalut ovat tarinat kunnasta ja sen toiminnasta. Kunta on aito ihmisyyhteisö ja asukkaidensa identiteetin rakentaja. (Tyry-Salo 2004, 3.) Tarina on ikivanha tapa kertoa merkityksellisistä asioista yhteisön jäsenille. Tarina välittää hiljaista tietoa, siinä nivoutuvat usein yhteen menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus, siinä on juoni ja usein myös henkilöt. Hyvä organisaatiotarina on uskottava, haluttava ja ainutlaatuinen. (Juholin 2006, 76–78.)

Sen lisäksi, että organisaatio tekee hyviä asioita hyvin, sen on myös kyettävä viestimään niistä muille (Juholin 2006, 78).

2.2 Strategiasta viestintästrategiaan

Sana strategia tarkoittaa sodan johtamisen taitoa. Strategiaa kutsutaan usein toiminnan ”punaiseksi langaksi”, joka sisältää tavoitteet ja keskeiset toiminnan suuntaviivat – strategia ohjaa toimintaa ja on nähtävissä kaikessa tekemisessä. (Juholin 2006, 64–66.)

Juholin (2006, 64–65) määrittelee viestintästrategian seuraavasti:

”Viestintästrategia muodostuu niistä toimintaa yhdensuuntaistavista määrittelyistä, valinnoista ja tavoitteista, joita soveltamalla ja toteuttamalla yhteisö menestyy nyt ja tulevaisuudessa. Se tapahtuu hyödyntämällä viestintäresursseja mahdollisimman hyvin. Strategiassa päähuomio on tulevaisuudessa.”

Koska viestintästrategia perustuu koko yhteisön strategiaan, se muuttuu päästrategian muuttuessa. Viestintästrategian pitäisi olla esitetty sellaisessa muodossa, että kuka tahansa viestintään tavalla tai toisella osallistuva ymmärtää sen. (Juholin 2006, 64–66.)

Viestintästrategiassa määritellään organisaation viestinnän nykytila, resurssit ja tavoitetila. Lisäksi tarkennetaan ne toimenpiteet, vaiheet ja keinot, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan. (Ylenius & Keränen 2007, 3.)

Viestintästrategian tarkoitus on toimia suuntaa-antavana ohjenuorana organisaation viestinnälle. Se on toimintaa ohjaava muistilista, jota ei kuitenkaan tule noudattaa orjallisesti vaan sen tulee antaa valmiudet toimia muuttuvissa tilanteissa. (Ylenius & Keränen 2007, 4.)

2.3 Julkisyhteisön viestintä

Julkisyhteisössä viestintä on strategian väline, päämäärän toteuttamisessa käytetty keino ja resurssi. Viestinnän perimmäinen tarkoitus on vaikuttaminen – viestijä haluaa saada viestin vastaanottajassa aikaan halutun vaikutuksen. (Aula & Hakala 2000, 109–110.)

Viestinnän keskeisenä tehtävänä on luoda sellaiset olosuhteet, että jokaisella yhteisöön kuuluvalla on tasavertaiset mahdollisuudet osallistua julkiseen keskusteluun (Aula & Hakala 2000, 109–110).

Julkisyhteisön viestinnän tavoitteena tulisi olla vuoropuhelun aikaansaaminen julkisyhteisön ja kansalaisten välillä, sekä kansalaisten kesken (Aula & Hakala 2000, 109–128).

Julkisille yhteisöille on omaksuttu perusarvot, jotka kuuluvat demokraattiseen yhteiskuntaan: tasavertaisuus, oikeudenmukaisuus ja yhteisvastuullisuus. Näitä ”strategisia” arvoja toteutetaan viestinnän avulla. (Aula & Hakala 2000, 109–110.)

Julkisyhteisön kaikki jäsenet ovat myös viestinnän kannalta tasa-arvoisia. Kohderyhmänä voidaan pitää *kansalaisia, käyttäjiä ja asiakkaita*. Julkisyhteisön viestinnän tärkein tehtävä on tavoittaa koko kohderyhmä. (Aula & Hakala 2000, 109–128.)

2.4 Kuntalaisviestintä kohtaa kuntalaisen

Kunnan tiedottamisvelvollisuus perustuu kuntalakiin – valmisteilla olevista asioista ja tehdyistä päätöksistä tulee tiedottaa. Tarvittaessa kunnan on laadittava erilaisia katsauksia esimerkiksi palveluistaan. (Mäenpää 2002, 70–71.)

Kuntalain mukaan kunnan on tiedotettava asukkailleen, millä tavoin he voivat esittää kysymyksiä ja mielipiteitä valmistelijoille ja päättäjille. Kunnan on lisäksi laadittava tarvittaessa katsauksia kunnan palveluja, taloutta, ympäristönsuojelua ja maankäyttöä koskevista asioista. (Harjula, Lundström, Kirvelä, Majoinen & Myllyntaus, 113.)

Jotta tieto tavoittaisi kohderyhmänsä ja olisi tehokasta, tulee se tuoda mahdollisimman lähelle kohdetta. Kunnan tiedottaminen voidaan jakaa koko kuntaa koskevaksi tai kunnanosaakohtaisesti. (Valanta 2000, 84–87.)

Lisäksi kunnan viestintä tulee suunnitella kunnan strategian pohjalta. Ensin kartoitetaan viestinnän nykytila ja kohderyhmät, asetetaan tavoitteet ja valitaan keinot. (Tyry-Salo 2004, 15.)

Jotta kuntalaiset saataisiin osaksi kunnan toimintaa, tarvitaan tietoa, mikä on osallistumisen ja vaikuttamisen edellytys. Suomalaista kuntaorganisaatiota on pidetty tiedottavana ja tietoa jakavana organisaationa, mutta yksisuuntainen tiedon jako tulisi kääntää vuorovaikutteiseen tiedottamiseen. (Valanta 2000, 84–87.)

3 ASIAKASLEHTI KUNNAN MARKKINOINTIViestinnän VÄLINEENÄ

Kunnan markkinointiviestinnän keskeisimpiä tavoitteita ovat kunnan ja sen palvelujen tunnetuksi tekeminen, asenteisiin vaikuttaminen, uusien asukkaiden saaminen, elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksien tukeminen sekä matkailun edistäminen (Lavento 2008, 99).

Viestin lähettäjän tulee tuntee kohderyhmänsä ja määrittellä, mitä vaikutuksia viestinnällä halutaan saada aikaan. Tämän jälkeen valitaan viestintäkeinot tavoitteiden saavuttamiseksi. (Ylikoski, 1999, 281–282.)

Markkinointiviestinnän avulla palvelun tuottaja kertoo valitsemilleen kohderyhmille tarjoamista palveluista. Markkinointiviestinnällä luodaan myös mielikuvia palvelusta ja palveluorganisaatiosta. (Ylikoski, 1999, 281–282.)

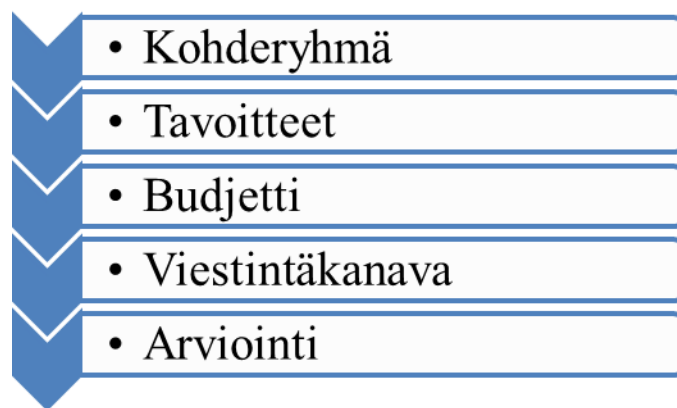
Markkinointiviestinnän tavoitteena on esimerkiksi

- tehdä palvelu tunnetuksi ja kiinnostavaksi
- kertoa asiakkaalle palvelun hyödyistä ja hyvistä ominaisuuksista
- suostutella asiakkaat käyttämään (ostamaan) palvelua
- muistuttaa asiakkaita palvelusta
- vaikuttaa kysynnän ajoittumiseen
- kehittää ja ylläpitää palveluorganisaation imagoa ja asiakassuhteita.

Tilanteesta riippuen valitaan ensisijaiset viestinnän tavoitteet ja niihin parhaiten sopivat keinot. (Ylikoski, 1999, 281–282.) Tavoitteissa täsmennetään viestinnän kohderyhmä ja aika, jonka puitteissa vaikutukset pyritään saamaan näkyviin (Ylikoski, 1999, 281–284).

Esimerkiksi sivistystoimen asiakaslehden tavoitteet ovat seuraavat: ”Sinun Heinolasi -asiakaslehden tavoitteena on herättää (julkista) keskustelua kuntalaisten ja kunnan välillä, nostaa sivistystoimen palveluiden käyttöastetta kesän ja syksyn 2012 aikana, sekä tuoda uusia asiakkaita sivistystoimen tarjoamien palveluiden pariin”. Tavoitteiden asettamisen jälkeen määritettiin budjetti ja päätettiin viestintäkanava.

Kuvio 3 esittää, miten Heinolan kaupungin sivistystoimen asiakaslehden suunnittelu eteni.

KUVIO 3. Sinun Heinolasi -lehden tuotantoprosessi.

Markkinoinnin suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtana tulee olla kuntalaisten ja sidosryhmien tarpeet, kuntapalvelujen kysyntä ja kysynnän ohjaaminen sekä kuntalaisten ja sidosryhmien kuntapalveluja koskevien kokemusten selvittäminen. Tätä kutsutaan myös asiakassuhteiden hallinnaksi (CRM). (Lavento 2008, 99.)

Asiakaslehti on markkinoinnin tiedottamisen väline. Se tekee organisaatiota tunnetuksi ja pitää yhteyttä asiakaskuntaan. Jo pelkällä olemassa olollaan asiakaslehti luo mielikuvaa organisaatiosta. (Siukosaari 1997, 160–163.)

Postilaatikkoon tuleva lehti on aina muistutus yhteisön olemassa olosta (Juholin 2006, 213–214).

Lehteä tuotettaessa on määriteltävä mitä tarkoitusta varten lehti on olemassa, mikä on sen kohderyhmä ja ilmestymisaikataulu. Lehden teossa on myös otettava

huomioon markkinointiviestinnän tavoitteet ja mielikuva, jota halutaan välittää. (Siukosaari 1997, 160–163.)

Lehden tarkoitus voi olla informoida sidosryhmiä, markkinoida tuotteita ja palveluja tai profiloida yhteisöä. Se voi olla myös kaikkea tätä, mutta painotus on hyvä olla olemassa. (Juholin 2006, 213–214.)

Lehti ei voi toimia ajankohtaisen tiedon välittäjänä, jos se ei ilmesty tarpeeksi usein (Juholin 2006, 213–214). Modernissa yhteiskunnassa yksityiset kansalaiset saavat suuren osan arkista, jokapäiväisen toimintamme kannalta olennaisesta tiedosta joukkoviestimien välityksellä. Kunnat ovat pitkään käyttäneet tiedotuslehtiä viestinnän välineinä tiedottamiseen ja informoimiseen. Nämä lehdet eivät kuitenkaan usein muodostu keskustelufoorumeiksi eivätkä ajankohtaistiedon välittäjiksi harvan ilmestymistiheydensä vuoksi. (Aula & Hakala 2000, 109–128.)

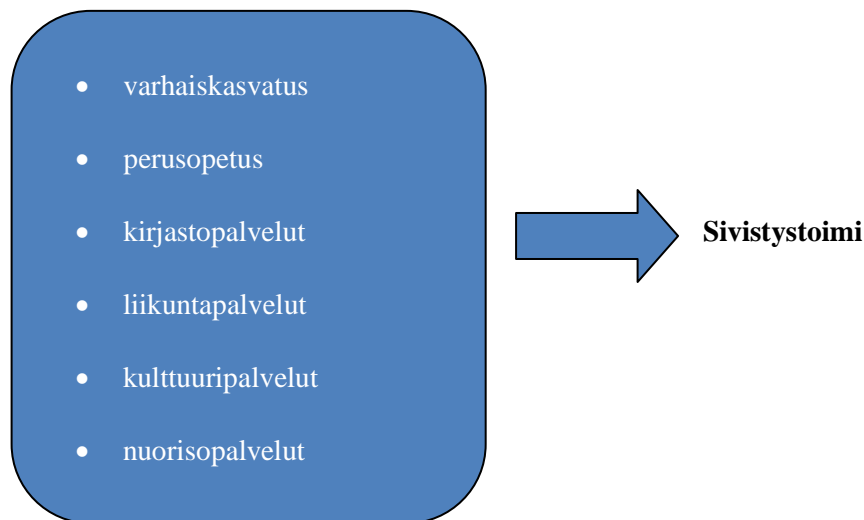

4 CASE: SINUN HEINOLASI -LEHTI

4.1 Case-organisaationa Heinolan kaupungin sivistystoimi

Työharjoitteluni aikana sain tutustua laaja-alaisesti sivistystoimen eri yksiköihin. Organisaatiokuva Heinolan kaupungin sivistystoimesta ja siellä tapahtuvasta eri yksiköiden välisestä yhteistyöstä hahmottui lehtiprojektin taustaksi. Lehdenteon perusarvoiksi muodostuivat rehellisyys ja aitous sekä aito välittäminen kunnan ja sen asukkaiden hyvinvoinnista.

Heinolan kaupungin sivistystoimen asiakaskunta koostuu kaikista heinolalaisista. Sen tarjoamat palvelut koskettavat lähes kaikkia kuntalaisia elämän varrella.

Heinolan kaupungin sivistystoimen strategia koostuu toiminta-ajatuksesta, arvoista ja visiosta. Toiminta-ajatus kuuluu ”Laadukkaat palvelut asiakaslähtöisesti, pitkäjänteisellä yhteistyöllä”. (Heinolan kaupunki 2010.)

Heinolan kaupungin ja sivistystoimen yhteiset arvot ovat

- suvaitsevaisuus
- oikeudenmukaisuus
- luovuus

- sitoutuneisuus

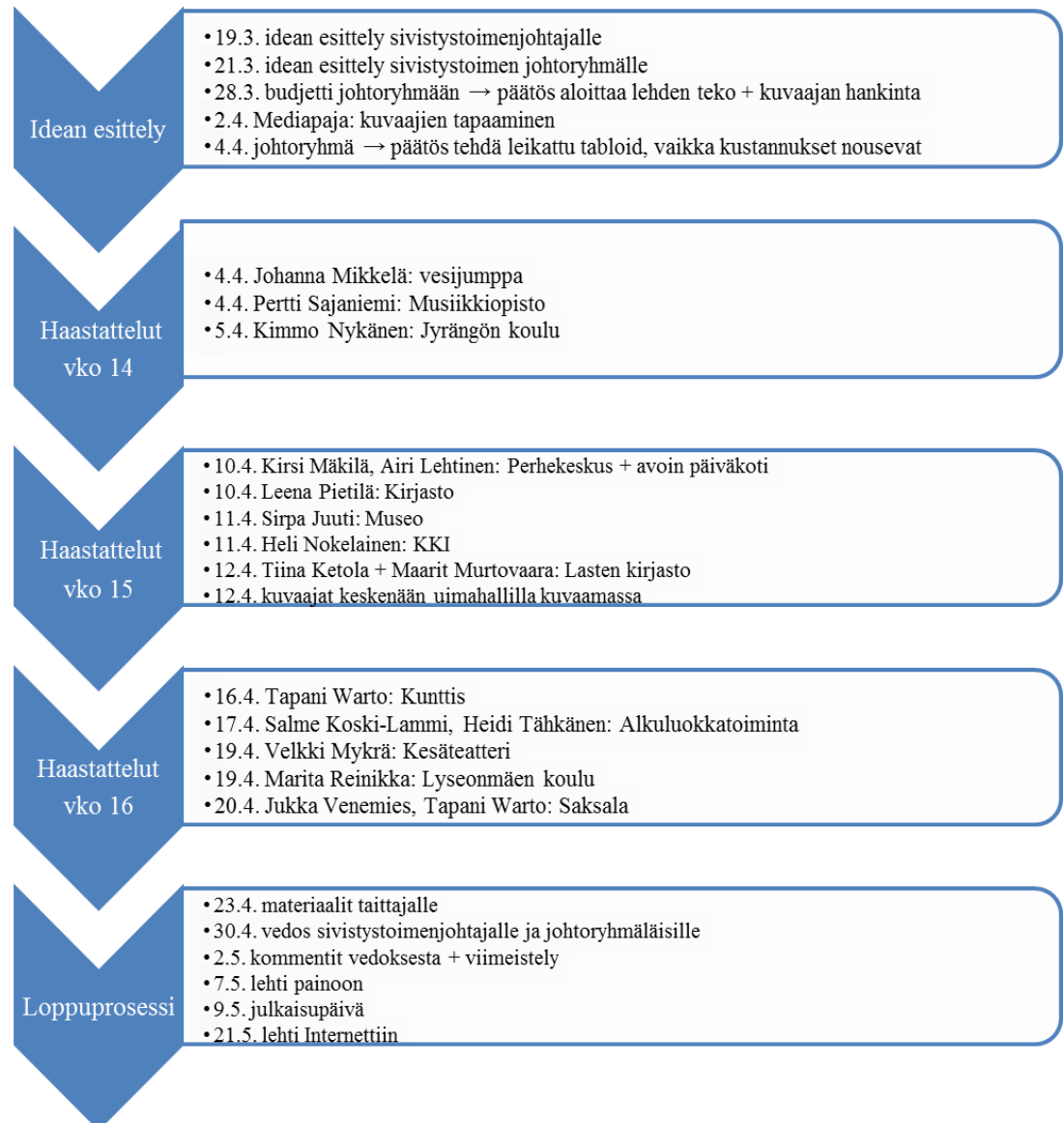
Heinolan kaupungin sivistystoimen perustehtävänä on vastata osaltaan koko Heinolan vetovoimaisuudesta niin asuinpaikkana kuin matkailukohteena. Lisäksi sivistystoimen tehtävänä on huolehtia kaupunkinsa asukkaiden elinikäisen oppimisen ja elinvoimaisen, virikkeellisen elämän mahdollisuuksista ja rakentaa positiivista Heinola-kuvaa. (Heinolan kaupunki 2010.)

Heinolan sivistystoimen visio 2020 kuuluu seuraavasti ”Heinolan sivistystoimi on kaupungin vetovoimatekijä”. (Heinolan kaupunki 2010.)

4.2 Lehden teon aikataulu

Lehtiprojekti käynnistyi 19.3.2012, kun esittelin idean lehdestä sivistystoimenjohtajalle. Sinun Heinolasi -lehti julkaistiin 9.5.2012.

- Lehtiprojekti 19.3. – 21.5.2012 (kuvio 4).
- Tutustuminen sivistystoimeen - ”Päivittäiskeskustelut”
  - 10.1. Perhekeskus
  - 31.1. Työpaja Torppa
  - 10.2. Kirjasto: kirjaston toimiminen monipuolisena talona
  - 21.2. KKI-markkinointipalaveri + Facebook-sivut
  - 7.3. Nuorisopalvelut
  - 21.3. Saksala
  - 22.3. Museo

Kuvio 4. Aikajana.

4.3 Sisällöntuotannon perusteet

Sinun Heinolasi -lehden teemoiksi muodostuivat lasten ja nuorten henkinen ja fyysinen hyvinvointi, aikuisten jaksaminen, yhteisöllisyys, pehmeät arvot ja laadukas vapaa-aika, joita sivistystoimi tarjoamallaan palveluilla voi tukea.

Jo heti lehden tuottamisprosessin alussa punaiseksi langaksi tuottamiselle ja toimittamiselle muodostui idea ”pehmeästä viestinnästä”. Tällä tarkoitan avointa, välittävää, kohderyhmän huomioon ottavaa, mielikuvia herättävää viestintää sanallisessa ja kuvallisessa muodossa. Pehmeä viestintä tuo lukijalle maistiaisia

aidoista hetkistä, joihin lukijalla perheineen on mahdollisuus päästä mukaan. Pehmeä viestintä luo unelmia, haaveita, irrottaa todellisuudesta ja saa aikaan tarinoita. Pehmeällä viestinnällä kerrotaan asioista, jotka ovat hyvin.

Kansi

Lehden kanteen valitsin kuvan perheestä. Kuvassa on neljä eri sukupolvea, elämäkkaari vauvasta vaariin. Julkaisun väriksi valittiin limen vihreä, jota Itä-Häme harvoin käyttää, jotta lehti erottuisi paremmin paikallislehden välistä. Kannen alalaitaan laitettiin artikkelien teemat otsikoiden sijaan, jotta jo pelkkä kansi herättäisi lukijassa tunteita ja halua lukea lehti läpi.

Kannesta tehtiin lämminhenkinen, luonnollinen ja helposti lähestyttävä. Liian pramea ja huoliteltu kansi olisi todennäköisesti karsinut lukijoita – kotikutoinen toimii Heinolassa paremmin.

Kannen perimmäinen idea on saada lukijan mieleen hahmottumaan mielikuva Heinolasta, jossa on hyvä asua ja elää.

Sivistystoimen ja toimituksen terveiset

Halusin asiakaslehteen sivistystoimenjohtajan terveiset, jotta koko sivistystoimen organisaatio saa kasvot kuntalaisten silmissä. Sivistystoimenjohtaja haluaa rakentaa vuorovaikutteista ilmapiiriä kuntalaisten kanssa, joten hänen terveisensä lehdessä toimivat keskustelun avauksena kuntalaisten kanssa.

Oman tervehdykseni tarkoitus on kertoa lukijoille lehtiprojektin taustoista ja vakuuttaa lukija siitä, että joku organisaation ulkopuolinen on todistanut sivistystoimessa tapahtuvaa työtä, jota tehdään kuntalaisten hyväksi.

Virtaa arjen keskelle – Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluista valitsin jutun aiheeksi Kunnossa Kaiken Ikää -toiminnan, jossa moni heinolalainen on mukana työpaikkansa kautta. Suurin mukana oleva organisaatio on Heinolan kaupunki, joten tältä osin asiakaslehti toimii hyvin myös sisäisen informaation välineenä työyhteisössä.

Heinola on profiloitunut terveystaika-kaupungiksi, joten artikkelilla haluttiin luoda hyvinvoivaa kuntaimagoa kuntalaisten mieliin. Tulevan syksyn ohjelman esittely tukee hyvin markkinointiviestintää.

Yhdessä voimme paremmin – Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen artikkeli kertoo Perhekeskuksesta ja sen organisoimasta, kaikille perheille tarkoitetusta, avoimesta päiväkodista. Juttu on kirjoitettu Heinolassa asuvia lapsiperheitä ajatellen, kertomaan heille, missä voi tavata muita perheitä ja viettää aikaansa. Ideana on herätellä kiinnostusta myös muita Perhekeskuksen tarjoamia palveluita kohtaan.

Artikkelin kohderyhmänä ovat vasta Heinolaan muuttaneet lapsiperheet, kotonaan lapsia hoitavat vanhemmat ja perheet, jotka kaipaavat uusia sosiaalisia kontakteja.

Heinola kaipaa lisää lapsiperheitä, koska kaupungissa elää paljon vanhemman sukupolven edustajia. Kunta, joka huolehtii siellä asuvista lapsista ja nuorista kiinnostaa asuinpaikkana.

Lastensuojelun tilanne on ollut paljon esillä eri medioissa negatiivisissa yhteyksissä, joten positiivinen artikkeli lasten ja nuorten hyvinvoinnista nostaa kunnan imagoa ja kertoo välittämisestä.

Pöllön pehmeitä arvoja – Liikuntapalvelut (Kulttuuripalvelut)

Artikkeli liikuntapöllö-Kutista on koko perheen artikkeli. Teksti sitoo yhteen liikuntapalvelut, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, opetus- ja koulutuspalvelut, kulttuuripalvelut sekä kirjastopalvelut.

Mielestäni Kuti-pöllöstä loistavat kaikki Heinolan kaupungin ja sivistystoimen arvot: suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, luovuus ja sitoutuneisuus. Pöllö on oiva maskotti koko kaupungille ja mainio arvomarkkinoinnin väline.

Juttuun valitsin ison kuvan Kuti-pöllöstä, joka lienee tutumpi lapsille kuin aikuisille. Ehkä jossain kodissa lapsen riemu pöllöstä, joka on vierailut heidänkin kotonaan, sai koko perheen kiinnostumaan lehdestä.

Koko perheen kirjasto – Kaupunkilaisten oma olohuone

Kirjasto on verorahoilla kustannettu palvelu, joka on jokaisen kuntalaisen käytettävissä veloituksetta. Nykyään kirjasto ei ole pelkkä lainaamo, vaan monen muunlaisenkin kulttuurin kehto.

Heinolan kaupunginkirjaston sijainti on loistava, ja kirjastolla olisi mainio mahdollisuus profiloitua kaupunkilaisten olohuoneeksi. Artikkelilla markkinoidaan kirjastoa kesäasukkaille ja matkailijoille.

Lempeästi kohti koulutietä – Alkuluokka tutuksi

Varhaiskasvatus on mukana perheiden arjessa, ennen kuin pienet esikoululaiset siirtyvät isoiksi koululaisiksi. Positiivinen artikkeli alkuluokkamallista muistuttaa kaikkia oppimisen ja leikin tasapainosta.

Kunta voi olla mukana tukemassa perheitä suurten askelten, kuten koulunaloituksen yhteydessä. Heinolan alkuluokkamallia ollaan todennäköisesti viemässä muihinkin kaupungin kouluihin, joten toiminnan esittely oli ajankohtaista.

Artikkeli tukee hyvin Perhekeskus-artikkelia ja ne muodostavat yhdessä Kunttis-artikkelin kanssa vahvan kokonaisuuden lasten ja nuorten palveluista Heinolassa.

Aktiivista elämää lapsille – Hyvinvointia liikunnasta Jyrängön koululaisille

Tämä artikkeli kirjoitettiin herättämään mielenkiintoa potentiaalisissa, Heinolaan muuttoa harkitsevissa pääkaupunkiseutulaisissa. Jutun tyyli poikkeaa muista artikkelista ja sisältää paljon faktoja.

Jutun kieli ja kohderyhmä eroavat muista artikkeleista sulkematta kuitenkaan pois muita asiasta kiinnostuneita. Mukana on sivistyssanoja ja turha kerronnallisuus on jätetty pois.

Artikkeli jatkaa hyvin terveystuokatakaupunki-temaa KKI- ja Kuti-artikkelien kanssa.

Hauskaa yhdessä oppimista – Ei vain soiton ja tanssin kortteli

Artikkeli Musiikkiopistosta jatkaa mielenkiinnon herättäjänä Heinolaan muuttoa harkitseville. Pieneksi kaupungiksi Heinola tarjoaa monipuolisia harrastemahdollisuuksia, joista Musiikkiopisto on yksi vaihtoehto.

Musiikkiopisto on suunnattu hieman eri kohderyhmälle kuin Perhekeskus, ja näin ollen erilaisille lapsiperheille löytyy Heinolasta omat harrastusmahdollisuudet.

Kaikkien yläkoulu – Mahdollisuuksia tuleville seiskoille

Artikkeli Lyseonmäen koulusta tuli mukaan lehteen viimeiseksi. Haastattelu hoidettiin sähköposteilla ja artikkeli oli jätettävä mahdollisimman suppeaksi tilan puutteen vuoksi.

Sivistystoimenjohtaja halusi aiheen lehteen, koska kouluverkostossa on lähiaikoina jouduttu tekemään vaikeita ratkaisuja, ja aihe kaipasi positiivista näkyvyyttä. Lisäksi tulevien yläastelaisten toivottaminen julkisesti tervetulleeksi syksyllä kouluun, ei ole mielestäni huono idea.

Omaa aikaa – Monipuolinen Kunttis

Nuorisotoimen jutuksi lehteen valikoitui artikkeli iltapäivätoiminnasta nuorisotoimenjohtajan ehdotuksesta. Juttu kirjoitettiin tarinaksi, jossa kuvattiin todennäköisesti melko tavallista päivää Kunttiksessä.

Jutusta välittyy yhteistyö opetus- ja koulutuspalveluiden kanssa, nuorisopalveluiden ja tilojen monipuolisuus sekä aito pienten kuntalaisten kohtaaminen – heidän, joita varten kyseinen palvelu on luotu.

Seuraaville sukupolville – Tarinoiden tupa

Heinolan museoiden näyttelyt ovat usein nauttineet isoa kansallista huomiota. Monilta kuitenkin unohtuu, mikä museoiden perimmäinen tarkoitus on ja lisäksi oman kaupungin museo saattaa jäädä monelle kaupunkilaiselle vieraaksi.

Museo-artikkelin tarkoitus on sulkea ympyrä – tuoda kaikki vanha uusien sukupolvien nähtäväksi. Jutusta piti alun perin tulla näyttävämpi, vanhempaa

sukupolvea kiinnostava artikkeli, mutta viime hetkellä mukaan haluttu kesäteatteri-mainos vei tilaa artikkelilta.

Uusia elämyksiä – Köysiradalta kiipeilyseinälle

Nuorisopalveluista halusin esitellä Saksalan seikkailukeskuksen ja nostaa sen käyttöastetta jutun avulla. Saksalasta otettiin paljon hyviä kuvia, joilla oli tarkoitus herättää mielenkiintoa monissa eri käyttäjäkunnissa, mutta aivan kuten museo-artikkelilta, kesäteatteri-mainos vei tilaa tältäkin jutulta.

Saksalan markkinointi on ollut haaste sivistystoimelle, ja lehtijutun avulla yritin muistuttaa ihmisiä tästä monipuolisesta keskuksista. Aluksi suunniteltu kuvasarja olisi tuonut juttuun haluamaani lisänäkyvyyttä.

Unelmien kesä – Suurin työ tehdään ennen ensi-iltaa

Kesäteatteri-artikkelissa avataan verhoa itse näytelmän takaa ja päästetään lukija näkemään kulisseihin. On mielenkiintoista tietää, kuinka kaikki on tehty ja sen jälkeen nähdä varsinainen lopputulos.

Jutussa nostetaan esiin myös yhteistyö nuorisotoimen kanssa ja kesäteatterin merkitys nuorten kuntalaisten työllistäjänä.

Artikkelia seuraava kesäteatteri-mainos täydentää hyvin artikkelia.

Takakansi

Takakanteen koottiin Internet-osoitteita, sekä laitettiin Heinolan kesäteatterin mainos. Alun alkaen olin ajatellut, että lehteen ei laiteta yhtään mainosta, mutta kompromisseihin on taivuttava ja kesäteatterimainos löytyy lehden viimeiseltä sivulta. Juholinin (2006, 213–214) mukaan liiallinen mainosmaisuuus on yleinen syy sille, miksi lehteä ei lueta. Tästä syystä lehdessä on vain kesäteatterin mainos.

4.4 Sinun Heinolasi -lehti

Tässä luvussa esitellään Sinun Heinolasi -lehti julkaisuusassaan.

Lehteä tehtäessä oli otettava huomioon, että jokainen sivistystoimen osa-alue saa yhtä paljon näkyvyyttä lehdessä. Budjetti jaettiin kuuden tulosalueen kesken tasan, joten jokainen osasto odotti vastinetta rahoilleen.

Lisäksi aiheiden ja artikkelien tuli olla ajattomia, koska Sinun Heinolasi -lehti on luettavissa kaupungin Internet-sivuilla lokakuun 2012 loppuun asti. Artikkelin mitta pyrittiin pitämään 1500–2000 merkissä, jotta lukijan mielenkiinto säilyisi. Liian pitkät artikkelit olisivat vienneet tilaa kuvilta, joihin lukija yleensä ensin kiinnittää huomiota.

Lehdestä tehtiin graafisesti raikas ja värikäs, jotta se poikkeaisi perinteisistä uutisoivista paikallislehdistä. Lehteä tehtäessä tulosalueiden johtajien toiveet otettiin huomioon koko lehden teon ajan, joten lopullinen artikkelien määrä erosi suunnitellusta. Myös artikkelien suunniteltu järjestys muuttui, jotta lehden taitto onnistuisi mahdollisimman hyvin kuvien ja tekstin suhteen. Muutama hieno kuvasarja jouduttiin jättämään pois tilan puutteen vuoksi.

Kokonaisuudessaan lehti on Heinolan kaupungin sivistystoimen ja siellä tehtävän työn näköinen.

Sinun Heinolasi

Heinolan kaupungin sivistystoimen julkaisu 1/2012

HEINOLA

■ Virtaa arjen keskelle	■ Yhdessä voimme paremmin	■ Pöllön pehmeitä arvoja
■ Koko perheen kirjasto	■ Lempeästi kohti koulutietä	■ Aktiivista elämää lapsille
■ Yhdessä oppimista	■ Omaa aikaa	■ Kaikkien yläkoulu
■ Uusia elämyksiä	■ Unelmien kesä	■ Seuraaville sukupolville

Voimakasta virtaa sivistystoimesta!

Sivistystoimi on olemassa heinolaisia varten.

Heinolan kaupungin sivistystoimi on kokonaisuus, joka pitää sisällään

- varhaiskasvatuspalvelut (tutummin päivähoito),
- opetus- ja koulutuspalvelut (peruskoulu, lukiola ja musiikkiopisto),
- nuorisopalvelut (mm. Pleissi ja työpaja Torppa),
- kirjastopalvelut,
- liikuntapalvelut sekä
- kulttuuripalvelut (museot, kesäteatteri ja tapahtumat sekä järjestöyhteistyö).

Tavoitteenamme on yhteisen, positiivisen Heinolan rakentaminen. Huolehdimme kaupunkimme asukkaiden elämänsäkaaren pituisen oppimisen ja elinvoimaisen, virikkeellisen elämän mahdollisuuksista sekä vastaamme osaltamme koko Heinolan vetovoimaisuudesta asuinpaikkana sekä markkunoineina.

Tehtävä on mielenkiintoinen. Selvitämme siltä yhdestä teidän kanssanne. Kertokaa meille ajatuksianne, antakaa palautetta sekä kysykää mieltä askarruttavista asioista.

Tämä lehti on rakennettu teitä varten – jotta löytäisitte meidät paremmin. ☐

Pirjo Hepo-oja
sivistystoimenjohtaja
pirjo.hepo-oja@heinola.fi

Nyt nautitaan Sinun Heinolastasi

Sinun Heinolasi -lehti esittelee kaupunkilaisille suunnattuja Heinolan kaupungin sivistystoimen palveluja. Kaikki artikkelit kertovat pitkäjänteisestä työstä, jonka hedelmistä te heinolalaiset saatte nauttia. On ollut ajatuksia herättäviä huomata, kuinka monikanavaisella yhteistyöllä ja halulla saadaan aikaan laadukkaita palveluja oman kaupungin asukkaalle.

Olen ollut tammi-kuusta 2012 alkaen

työharjoittelussa Heinolan kaupungin sivistystoimessa. Opiskelen Lahden ammattikorkeakoulussa liiketaloutta, suuntautumiseni on johtaminen ja viestintä. Aloitin viiden kuukauden harjoitteluni tutustumalla sivistystoimen eri osastoihin.

Kuulostelemalla ja keskustele-

malla selvitin eri tahojen tarpeita ja toivota, ja mielessäni heräsi ajatus tuottaa kaupunkilaisille tarkoitettu sivistystoimen oma lehti.

Tunnelmat tähän lehteen ovat kuvanneet Heinolan kaupungin nuorisopalveluiden Startti- ja media-pajan työllistetyt nuoret. Yhtäni päämäärä on ollut luoda lehti, joka saa lukijan tuntemaan itsensä ainutlaatuisiksi. Juuri Sinua varten moni ihminen tekee työtään.

Sivistystoimen ensisijainen tehtä-

vä on tuottaa iloa ja hyvinvointia heinolalaisille perheille ja taata elämystä tähänkin päivään. Osan tästä ilosta tuomme teille kotiin timin lehdien mukana. Toivotan teille kaikille antoisaa lukuhetkeä, ja toivotavasti tapaamme toisemme esimerkiksi kirjastossa lehtilukusalisissa tai hikkisissä KKI-jumpassa! ☐

Netta Malin
päätoimittaja
netta.malin@heinola.fi

Sinun Heinolasi

Päätoimittaja
Netta Malin
Kuvat
Aki-Petteri Meskanen
Alex Paulus
Taitto
K-Systems Contacts Oy
Paino
Esa Lehtipaino Oy

Työntekijät liikkumaan!

Kunnossa Kaiken Ikää (KKI) on yrityksille suunnattua toimintaa.

Ideana on, että yritys maksaa työntekijöidensä liikunnan ja tukee näin henkilöstönsä hyvinvointia ja jakamista.

– Nyt työtömiemien on mahdollista osallistua toimintaan kevenneellä kausimaksulla. Liikunnan avulla kunto pysyy hyvänä ja sosiaalinen tekeminen ehkäisee syrjäytymistä. Tällä hetkellä KKI:ssä on mukana noin 50 yritystä, jotka liikkuvat henkisestiään, aloittaa KKI-koordinaattori **Heli Nokelainen**.

Miehistä menoa

– Tärkeää olisi, että suurten yritysten irtisanomat työntekijät pääsisivät uusien työnantajensa kautta takaisin mukaan toimintaan. Nyt keskitymme erityisesti siihen, että miehet löytäisivät tarjontamme.

– Kaikki KKI-ryhmät on tarkoitettu molemmille sukupuolille muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Syksyllä miehille on tulossa toinen oma tuntinsa, jossa keskitytään kun-

tosliikuntaan ja kokeillaan eri lajeja, Nokelainen kertoo.

– Esimerkiksi kahvakuulatunnit ovat olleet todella suosittuja. Tunnit sopivat hyvin myös selkävaivaisille. Oma ryhmä on myös niskahartiaseudun ongelmiin ja ylipainoisille.

Rauhassa liikunnan lumoihin

Yksi syksyn uutuuksista on joogan metodein toteutettu keho ja mieli -tunti.

– Tunti on suunniteltu kokonaisvaltainen hyvinvointi mielessä. Se sopii mainiosti liikunnan aloittamiseen sellaisille ihmisille, joille liikunta ei ole ennestään tuttua sekä esimerkiksi tuki- ja liikuntaelinsairauksista kärsiville.

– Tunnin perustan muodostavat levolliset ja keskittymistä vaativat liikkeet, luonnollinen hengitysrytmi sekä rentoutuminen. Oikea hengitystekniikka lisää liikkeen vaikutusta kehossa, Nokelainen avaa.

– Keho ja mieli -tunti täydentää syksyn 2012 teemaa, joka on kokonaisvaltainen hyvinvointi, Nokelainen painottaa.

Vireitä firmoja

– Liikunnanohjaajat tulevat mielellään yrityksiin kertomaan lisää KKI-toiminnasta. Erilaisten testien, liikuntapäivien, työ-päivien ja vaikka perjantain rentoutuksen tai maanantain aamujumpan suunnittelu ja toteutus järjestyy, Nokelainen lupaa.

– KKI-ohjelmaan kuuluu myös yksi maksuton kuntosaliohjaus osallistujaa kohden. Ohjauksen aikana kuntosali tulee tutuksi ja valmiiksi laadittu yksilöllinen kuntosaliohjelma auttaa liikunnan aloittamisessa. Tämä mahdollisuus kannattaa ehdottomasti hyödyntää, Nokelainen muistuttaa.

– Heinolan kaupungin liikuntapalveluille on nyt aavattu Facebook-sivut. Sieltä löytyy ajankohtaista tietoa jumppa-aikatauluista ja tapahtumista, Nokelainen summaa. ☐

Heli Nokelainen

KKI aloittaa syksyllä uuden tyyppisen kurssin "Virtaa elämään – Kokonaisvaltainen hyvinvointi"

Kohderyhmänä ovat vähän liikkuvat ja painon pudottajat – erityisesti miehet ja työttömät ovat tervetulleita mukaan.

Kurssilla yhdistyy ravitsemus, liikunta ja fyysinen harjoittelu, psyykinen energia ja jaksaminen, rentoutuminen sekä terveyden ylläpitäminen.

Kurssi toteutetaan yhteistyössä terveyskeskuksen sekä henkisen kasvun valmentajan kanssa.

Ilmoittaudu mukaan! Email: heli.nokelainen@heinola.fi

Tänä vuonna KKI yrittää saada miehet liikkumaan.

Nyt jumpataankin vedessä

– Vesijumppa on laji, jota voivat harastaa myös nivelvaivoista kärsivät. Se sopii mainiosti ylipainoisille painonpudotuksen tueksi, mutta antaa haastetta myös kokeneemmalle liikunnan harrastajalle, kertoo Heinolan liikuntapalveluiden liikunnanopiskelija **Johanna Mikkeli**.

– Vesijumpalla voidaan esimerkiksi lievittää niskahartiaseudun jännitystiloihin. Vesi rentouttavana elementtinä tekee liikkumisesta helpompaa ja pehmeämpää, Mikkeli opastaa.

Välineistä tehoa

– Vesijumppaan soveltuvaa välineistöä on monenlaista. Meillä ohjatuissa Kunnossa Kaiken Ikää -jumppissa käytetään vesikeppejä, hymynaa-

moja, vaahtomuovisia kästpainoja, palloja sekä vesihanskoja, Mikkeli kertoo.

– Lisäksi Heinolan uimahallilla vesijuoksuvoimia voi lainata maksutta, Mikkeli vinkkaa.

Uimahallilla myös vesigymstickataan

– Uusin vesijumpan muoto Heinolassa on vesigymstick. Se sopii sekä miehille että naisille ja on mainiota kunto- ja terveysliikuntaa. Suosittelemme kaikkia heittämään ennakkoluulot romukoppaan ja kokeilemaan laji. Esimerkiksi tulevana syksynä voi vesigymstickata Kunnossa Kaiken Ikää -ryhmissä, Mikkeli kannustaa. ☐

YHDESSÄ VOIMME PAREMMIN

Perhekeskus tuo toimintaa arkeen

– Perhekeskustoiminta on vanhemmuutta vahvistavaa toimintaa. Se on ennaltaehkäisevää, perheitä yhdistävää työtä, jota tehdään monialaisesti. Mukana ovat eri alojen ammattilaiset, vapahtoiset, kolmas sektori ja mikä tärkeintä – perheet, perhekeskuskoordinaattori **Kirsi Mäkilä** avaa.

– Yhteistyötä lausamme tekevät Heinolan kaupungin sivistystoimi, lasten ja perheiden -yksikkö, seurakunta, Jyrängöllistä Tutustavan Tuvan vapahtoiset ja Mannerheimin lastensuojeluliiton Heinolan paikallisyhdistys.

– Toimintaa toteutetaan useissa eri tiloissa, joista Perhekeskus ja Elämäntoimintakeskus toimivat aktiivisimmin.

– Toiminta on matalan kynnyksen toimintaa kaikenlaisille perheille. Ideana on tarjota kohtaamisia ihmisten välillä, Mäkilä summaa. ☐

Kohtaamispaikka perheille

– Avoimessa päiväkodissa vieraillee vuoden aikana useita eri alojen ammattilaisia leikittämässä lapsia ja vanhempia sekä vastaamassa vanhempien kysymyksiin. Vierailijoina ovat olleet muun muassa ravintoterapeutti, liikuntatoimen työntekijä, perhetyöntekijä, kiertävä erityislastentarhanopettaja ja terveydenhoitaja.

– Vanhempien toisistaan saama vertaistuki on todella tärkeää lapsiperheen arjessa. Uuden perheen näkeminen avoimessa päiväkodissa tuo paljon iloa koko yhteisölle, avoimen päiväkodin ohjaja **Airi Lehtinen** tietää.

– Paikalle voi tulla joustavasti, omien aikataulujen mukaisesti. Viipyä voi koko aukioloajan tai vain osan siitä. Paikanpäällä on mahdollisuus syödä omia eväitä sekä keitellä kah-

via. Avoimeen toimintaan on vapaa pääsy ja kaikki ovat tervetulleita joukkoon, Lehtinen kertoo.

Avointa kaikille!

– Avoimet päiväkodit toimivat Heinolassa sekä Tommolatalon perhekeskuksessa että Elämäntoimintakeskuksessa. Avoimien päiväkotitoiminta on varhaiskasvatuksen alaista toimintaa, joka on tarkoitettu kotona lapsiaan hoitaville perheille, Lehtinen jatkaa.

– Toiminnan tarkoitus on tuoda kotiäidit, -isät, kummit, mummit ja lapset yhteen. Näin vanhemmilla on mahdollisuus tutustua toisiin vanhempiin ja lapset puolestaan saavat leikkiseuraa. ☐

Toimintaa kaikenlaisille perheille.

Apuna arjessa

– Olen käynyt avoimessa päiväkodissa siitä lähtien kun muutin Heinolaan vuonna 2008. Kaikki uudet lapsiperhekontaktini on solmittu avoimen kautta. Näemme paljon myös vapaa-ajalla, **Mari Mäki** kertoo.

– Lapsille on tarjolla erilaista tekemistä ja kavereita, vanhemmille taas vertaistukea ja aikaa poissa kotoa. Erilaiset retket ja makkarapaisto tuovat kivaa vaihtelua. Ihanaa oli sekin, kun meidät kutsuttiin kirjastoon hiihtäjiin, Mäki naurahtaa.

– Vanhemmat otetaan oikeasti mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Itse olen esimerkiksi pitänyt täällä kantolimaestrellyä.

– Avoimien päiväkotien on mainio tutustumiskanava päiväkotimaailmaan. Esimerkiksi Tommolatalossa järjestetään yhteisiä muskarihetkiä päiväkotilasten kanssa, Mäki toteaa.

– Kyseessä ei ole mikään äiti-lapsi-kerho, vaan tänne voi tulla vaikka isovanhempi, joka hoitaa lapsenlastaan kotona. Ja isä ja isoisä kaipaisimme lisää! ☐

Hei, olen Kutu!

Kerro miten ja miksi tulit meidän luoksemme tänne Heinolaan?

Huhuu ja hei kaikille lapsille ja vanhemmille! Ja muillekin! Lensis Heinolaan, Terveysliikuntakouluun, vuonna 2006 auttamaan perheitä voimaan hyvin, liikkumaan yhdessä ja erikseen sekä panostamaan terveelliseen ruokailuun. Olen innostunut myös kulttuurista: laulu, soitto ja tanssi ovat pöllömaisen mukavaa puuhaa.

Moni perhe varmaan tunteeekin jo minut. Aluksi kiersin päiväkodeissa lasten mukana, mutta nykyään kierrän kouluillakin 1–2-luokkalaisten lasten perheiden ilona.

Minkälaisia työtä teet?

Asun siis päiväkodeissa ja kouluilla ja kierrän jokaisen lapsen mukana heidän kodeissaan. Päiväni ovat ihania – liikun yhdessä perheiden kanssa! Jokainen perhe kirjoittaa lopuksi reissuviikoon luettavaa muille, mitä hauskaa olemme yhdessä tehneet. Sitä lukemalla saa

hyviä vinkkejä oman perheen liikumiseen.

Myös päiväkodit ja koulut antavat tarvittaessa vinkkejä perheille pöllön kanssa liikkumiseen. Ei voi olettaa, että jokainen tietäisi, miten pöllön kanssa toimitaan, kun siihen ensimmäistä kertaa tutustutaan.

Mikä on tärkein tehtäväsi?

Tärkein tehtäväni on innostaa lapsen kanssa koko perhe liikkumaan yhdessä. Myös yhteiset, terveelliset ruokailuhetket perheen kanssa ovat tärkeitä.

Mielestäni jokaisella tulisi olla myös joku harrastus. Harrastusten kautta voi saada aivan uusia kavereita kutsuttavaksi syntäreille tai vaikka koulun jälkeen leikkimään.

Oletko vierailut muuallakin kuin perheissä?

Olin mukana ilma-aseiden EM-kilpailuissa Vierumäellä ja Matkamessuilla Helsingissä. Nyt pääsen

toukokuussa lentämään ensimmäistä kertaa Suomesta ulkomaille, kun lähdän vierailulle Saksaan Heinolan ystävyyskaupunkiin Peineen. Pääsen siellä kertomaan hauskoista hetkistäni perheiden

”Toisten huomioon ottaminen tekee pöllön onnelliseksi.”

kanssa ja toivottavasti saan samalla uusia vinkkejä lasten, aikuisten ja perheiden liikuttamiseen.

Onko syksyllä tulossa jotain tapahtumaa, jossa olet mukana?
Hobby-harrastemessut järjestetään 2.9.2012 Heinolan lukiolla yhdessä liikunta-, kulttuuri- ja nuorisjärjestöjen kanssa. Sinne kannattaa tulla koko perheen voimin!

Mitä teet vapaa-ajalla?

Tykkään käydä kirjastossa lainaamassa liikuntavälineitä. Lisäksi on

hauskaa kasata valmiiksi KPP-liikuntavälinevaunua kouluille. Väillä käyn kirjastossa hiirijahdissa tai Musiikkiopistossa huhuillemassa huilun tahtiin ja tänä kesänä aion mennä Heinolan kaupunginmuseoon nauttimaan hopea-lasihynteistä.

Mistä pöllöt eivät tykkää?

Kaveriden kiusaaminen ei käy. Me pöllöt olemme tärkeitä tästä. Seläiseen pitää heti puuttua yhdessä aikuisten kanssa.

Mikä tekee Kutin onnelliseksi?

Pelissäntöjä tarvitaan niin liikunnassa kuin kotonakin. Hyvät käyttötavat, toisten ihmisten kunnioittaminen ja toiset huomioon ottaminen sellaisina kuin he ovat, tekevät pöllön onnelliseksi.

Niin kuin hedelmäsalaatti lorauksella vaniljakastiketta. Tai uiminen tyynessä järvenssä. Ja tietysti perheiden kanssa yhdessä tekeminen. ☺

KOKO PERHEEN KIRJASTO

Kaupunkilaisten oma olohuone

Kirjasto on lakisäteinen, monialainen peruspalvelu, joka on tarkoitettu kaikille kaupunkilaisille vauvasta vaariin.

– Nykyään kirjasto ei ole enää vain pelkkä kirjasto. Meillä Heinolassa normaalin kirjastopalveluiden lisäksi kirjastossa voi nauttia erilaisista taide- ja julistenäyttelyistä, lukea lukusalausulkomaalaisia lehtiä tietokoneelta tai valita mieleisensä hyllystä olevasta laajasta kotimaisesta valikoimasta, erikoiskirjastonhoitaja Leena Pietilä vinkkaa.

– Lisäksi kirjastossa voi tutustua kotiseutukokelmaan tai osallistua vaihteleviin tapahtumiimme. Järjestämme esimerkiksi nettikoulukursia ja on meillä kudottu lapsiakin.

Kirjasto tulee kotiin

– Tarjoamme kotikirjastopalvelua ihmisille, jotka eivät sairauden, vamman tai korkean iän takia itse kykene saapumaan kirjastoon. Palvelu toimii kaupungin kotipalvelun kautta, Pietilä kertoo.

– Kirjastoauton mukana lähtee kirjapaketteja kouluihin ja päiväkotihin. Auto vierellee myös säännöllisesti jokaisella kunnan koululla ja

päiväkodilla, sekä palvelukodissa, lähiöissä ja haja-asutusalueella.

– Lisäksi kaupunginkirjastomme sijainti on mainio ja aukioloaikamme ovat laajat. Meille on helppo tulla joko vain piipahtamaan tai oleskemaan pidemmäksi aikaa. Meillä voi syödä eväitä opiskelun ohella tai nauttia kirjaston ilmapöytätilän mielenkiintoiseen kirjaan uppoutuen, Pietilä vinkkaa. ☐

Erikoiskirjastonhoitaja Leena Pietilä opastaa, kuinka lehtiä setäillään kirjaston lehtilukusalin päätteellä.

INFO

Kirjastossa toteutetaan LEMMIKKI-TUTA yhdessä Heinolan nuorisotoimen kanssa tiistaina 29.5. klo 17–19. Jos omistat hällinää pelkäämättömän, lapsirakkaan lemmikin, voit päästä esittelemään sitä kirjastoon. Yhteyttä voi ottaa nuorisopalveluiden Hanna Ilkosen, p. 050 3399116.

Huom!

Heinolan kaupungin kirjasto kehittää nuorten osastoaan.

HEI NUORI, jos sinulla on ideoita nuorten nukkaukseen, jätä ideasi kirjaston palautelaatikkoon. Tehdään tilasta teidän näköisenne!

Hiirijahdistä kirjailijavierailuihin

Heinolan kaupungin kirjaston lasten ja nuorten osastolla häiritä kaksi idearikasta naista. Lasten- ja nuortenoastonjohtaja Tiina Ketola ja kirjastovirkailija Maarit Murtovaara nauttivat tehdesään kirjastoa tutuksi perheen pienimmille.

– Kirjastoon tutustumista on tarjolla taaperokäisistä aina yläasteikäisille asti. Jokaiselle ikäryhmälle on suunniteltu oma tapansa tutustua kirjastoon leikin varjolla. Yläasteikäisille kirjasto tosin avautuu eri näkökulmasta ja eri keinoin, Murtovaara kertoo.

Leikin varjolla

– Päiväkotilapsille järjestämme hiirijahdeja ja kachuuretkiä. Hiirijahdissa hiiret kankaavat kirjastoon ja lasten tehtävänä on löytää karkulaiset. Hiirijahdin toteuttamiseksi on haettu hankerahaa ja samoilta rahoilla järjestetään myös kuljetuksia kirjastoon. Näin kaikilla alle kouluikäisillä on yhtenäinen mahdollisuus päästä mukaan jahtiin, Ketola painottaa.

– Koululla tapahtuvat kirjailija-

Heinolan kaupungin kirjastossa voi...

- maksaa laskuja nettipankissa
- palauttaa energiansäästölamput kerjyspisteeseen
- lukea lehtiä lehtilukusalissa
- nauttia taide- ja julistenäyttelyistä
- lainata liikuntavälineitä
- lainata energiankulutusmittarin
- tutustua kotiseutukokelmaan
- pyytyä apua tiedonhakuun
- osallistua tapahtumiin
- varata lasten ja nuorten aineistoa maksutta
- käyttää maksutonta asianajajapalvelua (ei ajorvarusta)
- käyttää omahoitopisteessä
- vaihtaa oman kirjansa toiseen vanhojen kirjojen kiertämisspisteessä
- shoppailla kirjojen poistomyyntissä pari kertaa vuodessa

vierailut sä-

väyttävät aina.

Lapsille oikean

kirjailijan näkemien

on iso juttu. Kirjaston avustuksella

kirjailijan tuotoon tutustutaan

etukäteen, jolloin kohtaamisesta saa

enemmän irti, Murtovaara paljastaa.

Dinosauruksia ja mangaa

– Järjestämme satutuokioita pääkirjastossa, Kirkonkylässä, Kettukallion päiväkodissa ja Vierumäen koululla. Tuokiot ovat kaikille avoimia ja maksuttomia, niissä luetaan satuja, soitetaan tinappiä, lauletaan ja leikitään, Ketola puhelee.

– Lapsia kiinnostavat vuodesta toiseen dinosaurukset, paloautot ja isot koneet sekä eläimet. Nuoria taas fantasiaa, kauhua ja mangaa. Tästä saimekin idean järjestää manga-piirustus kuraan kirjastossa viime syksynä yhdessä Jyrinkölään kanssa. Tulevana syksynä on tarkoitus toteuttaa samalla idealla korujen tuunaus -kursseja, Murtovaara tiedottaa. ☐

Alkuluokka tutuksi

– Esiopetuskäisille ja ekaluokkalaistille päivän rytmitys ja säännöllinen rakenne tulevat nopeasti tutuksi, Kurpanharjun päiväkodinjohtaja **Salmi Koski-Lammi** toteaa.

– Alkuluokassa toiminnallisuus, yhdessä oppiminen ja leikki ovat oppimisen välineinä tärkeissä roolissa. Vaihdeleva päivärytmi pitkään omaan väliintunniin kanssa tukee hyvin jaksamista, Koski-Lammi jatkaa.

Toiminnalliset mylytunnit

– Päivän rakenne on ollut toimiva. Ensimmäisen tunnin eskarit ja ekaluokkalaist oppiskelevat ja puuhailevat intensiivisesti omilla luokissaan joko saman tai eri aiheen parissa. Seuraavana vuorossa olevalla, eskareiden ja ekaluokkalaisten yhteisellä mylytunnilla samaa aihetta jatketaan pienryhmissä toiminnallisissa muodossa. Toinen vaihtoehto on aloittaa kokonaan uusi aihe mylytunnin aikana, kertoo Myllyojan koulun luokanopettaja **Heidi Tihkinen**.

– Päivässä eskareilla ja ekaluokkalaistilla on kaksi yhteistä mylytuntia perjantaita lukuun ottamatta,

jolloin molemmilla rytmillä on oma päivänsä, Tihkinen mainitsee.

Lapsen ehjä päivä

– Lapsi saa viettää samojen aikuisten kanssa koko päivän, koska alkuluokkatoiminta sisältää päivähoiton, esiopetuksen ja ensimmäisen luokan opetuksen sekä koululaisten iltapäivätoiminnan. Näin lapsen päivä säilyy ehjänä, Tihkinen jatkaa.

Alkuluokkamallissa esiopetuksen ja ensimmäisen luokan opetus suunnitelmat on yhdistetty soveltuvin osin. Jotta malli toimii, on päivien suunnittelu olennaista. Oppiminen ja toiminta tehostuvat, kun asiaa voidaan käydä läpi usein eri menetelmin mylytuntien aikana.

– Päivähoiton ja perusopetuksen yhteistyön pohjana Heinolassa on ollut aluetiimitoiminta, jonka tavoitteena on ollut varhaiskasvatukseen, esiopetukseen ja koulun alueellinen niveltymisen yhteen. Alkuluokka on yhteistyötä parhaimmillaan, Koski-Lammi kiittelee. □

Askartelu on osa pienten koululaisten arkea.

Yhdessä oppiminen ja leikki ovat tärkeässä roolissa.

Myllytunnilla ekaluokkalaist ja eskarit puuhailevat ja oppivat yhdessä.

AKTIIVISTA ELÄMÄÄ LAPSILLE

Hyvinvointia liikunnasta Jyrängön koululaisille

Annukka ja Johanna.

– Liikkuva koulu -toimintamallimme tähtää kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin toiminnallisin keinoin, ja liikunta on yksi väline tähän, toteaa Jyrängön koulun rehtori **Kimmo Nykänen**.

Kiinnostuminen omasta hyvinvoinnista, oikea asenne omaan terveyteen, yhteisöllisyyden lisääntyminen ja hyvä yhteishenki ovat Nykäsen mielestä Jyrängön toimintamallin suurimmat hyödyt oppilaille.

Sosiaalinen ilmapiiri paranee

– Asiaa on tutkittu paljon. Tutkimukset osoittavat, että liikunnallinen toimintakulttuuri kouluissa muun muassa vähentää kiusaamista, parantaa kouluilmapiiriä ja oppitunneilla keskittymistä.

– Aktiivisuus koulupäivän aikana parantaa sosiaalisen toiminnan laatua oppilaiden keskuudessa ja saa aikaan posititiivisen oravanpyörän, Nykänen tarkentaa.

Koko koulu mukana

Heinolan Jyrängön koulussa on ponnostettu toiminnallisuuteen jo vuosia ennen meneillään olevaa Liikkuva koulu -hanketta.

– Meillä opettajakunnassa oli liikunta-alan koulutuksen saaneita, joten tietoa ja taitoa asiaan löytyi. Kun tähän vielä lisättiin oikea asenne sekä innovatiivinen ja sitoutunut henkilöstö, ei tämän päivän tulos voi olla muuta kuin hyvä, kertoo Nykänen.

– Kiitoksia pitää myös lähettää

Heinolan liikuntapalveluille hyvästä yhteistyöstä toiminnan suunnittelussa ja sen kehittämisessä, Nykänen jatkaa.

– Liikkuva koulu -hankkeen aikana olemme onnistuneet saamaan liikkeelle 70 % koulumme oppilaisista siten, että he liikkuvat terveystensä kannalta riittävästi koulupäivän aikana. Tulos on hankkeen ehdotonta kärkeä. Tämän ulkopuolelle jäävä 30 % on se ryhmä, johon jatkossa erityisesti panostamme, Nykänen painottaa.

Esimerkinä muille

Jyrängön koulun mallia on viety kymmeniin Suomen kouluihin rehtorin ja muun henkilökunnan mukana.

– Kun uskalletaan kyseenalaistaa ja nykypäiväistä koulupäivien rakennetta, tuntikehityksen kohdentaminen ja välitunti-toiminnan laatu, ollaan jo otettu ensimmäinen askel oikeaan suuntaan, Nykänen sanoo. □

Tanssimatosta tykkäävät kaikki!

Koulu liikuttaa

– Meillä on muihin kouluihin verrattuna enemmän liikuntaa viikossa. Ja meillä on nämä kaikki liikuntataiheet, **Johanna Suni** kertoo.

– Ja meillä on pidempiä välitunteja liikkumiseen, ja niiden jälkeen jaksaa keskittyäkin paremmin, **Annukka Mäkinen** jatkaa.

Johanna Suni ja Annukka Mäkinen 5–6 luokalta käyvät mielellään koulua Jyrängön ala-asteella. Molempien mielestä koulussa on kivaa ja hauskaa.

Uusi tanssimatto on pop!

– Uusin liikuntaväline on tanssimatto, josta kaikki tykkäävät, Suni mainitsee.

Työt eivät ole kullekkin kenenkään sanovan, että uusi tanssimatto olisi tylsä. Maton etuna on myös sen tuoma yhteisöllisyys: isommat oppilaat auttavat pienempiä maton käytössä ja omaa vuoroa odotetaan sulassa sovussa. Eri vaikeusasteita löytyy isoille ja pienemmille.

Vapaa-aika Annukka Mäkiellä kuluu taitoluistelun merkeissä, Johanna Sunilla taas kavereiden kanssa.

– Koulussa tulee liikkuttua niin paljon, ettei koulun jälkeen ole enää tarvetta, Suni lisää. □

Ei vain soiton ja tanssin kortteli

– Heinolan Musiikkiopistossa oppilaita ohjataan keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn. Meillä lapsi tai nuori opettelee taiteiden lisäksi toimimaan sekä yksilönä että ryhmässä, musiikkiopiston rehtori **Pertti Sajaniemi** kertoo.

– Päämäärätietoisuuden lisäksi painotamme luovuutta, valinnaisuutta ja harrastamisen iloa, Sajaniemi korostaa.

Musiikin lumoissa

Hakuilma ensi syksyn soiton ja tanssin opintoihin Heinolan musiikkiopistoon on käynnissä 2.–23.5. Musiikkiopistoon hakeminen ei edellytä aiempia opintoja.

– Soitintoihin hakeville järjestetään lyhyt testi, mutta muuten oppilaat otetaan sisään ilmoittautumisjärjestyksessä, Sajaniemi valistaa.

Hän lisää, että lyhyen testin vuoksi ei kannata jättää hakematta soitintoihin.

– Yhteistyö koulujen kanssa on vahvaa. Kaikkiaan Heinolan peruskouluissa 1–2 luokkien oppilaat osallistuvat prof. **Kai Karman** laatimaan musikaalisuusteiniin, joka toimii hyvänä harjoitteluna Musiikkiopiston testin.

Jaettua iloa

– Musiikkiopiston oppilaita esiintyy noin 30:ssä eri tilaisuudessa vuoden aikana. Lisäksi on vielä Musiikkiopiston omia oppilaskonsertteja ja tanssinäytöksiä, joita järjestetään lähes sama määrä.

– Esiintyminen tukee lapsen ja nuoren kehitystä ja on hyödyksi tulevaisuudessa, Sajaniemi sanoo.

– Projektiluonteisesti myös erittäinkin Musiikkiopiston oppilaita on mukana

Musiikin kuuntelu ja harrastaminen eri muodoissa

- parantavat keskittymiskykyä
- kehittävät tarkkaavaisuus-taitoja
- kehittävät motorikkaita
- parantavat melussa kuulemistä
- parantavat vieraiden kielten havaitsemista
- lisäävät sosiaalisuutta ja yhteisöllisyyttä
- tekevät kuulomulstista aktiivisempaa ja tehokkaampaa
- parantavat kuulomulstin kestoa ja tarkkuutta

Lisäksi

- mielimusliikki kuntouttaa alv-toimintaa

Lähde: Minna Huotilainen, lehtiopettajan dosentti, Halsingin yliopisto

na tapahtumissa. Usein heitä näkee myös yleisössä katsomassa oman lapsensa esitystä, Sajaniemi hymyilee.

Jotain todella erityistä

Musiikkiopiston erikoisuutena on Suomessa ainutlaatuinen taidepainotteinen kerho.

– Kerho on tarkoitettu 2–5-vuotiaille lapsille ja toimintaa voi luonnehtia kevenneeksi puolipäivähoidoksi. Kerhoa toteutetaan yhdessä Maaherrankadun päiväkodin kanssa. "Oppiaineina" ovat kuvataide, musiikki ja tanssi, Sajaniemi kertoo. □

Mahdollisuuksia tuleville seiskoille

Lyseonmäen koulu tarjoaa tuleville 7-luokkalaistille laajan valinnaisainevalikoiman läpi koko yläkoulun. Koulunkäynti on mielekkäämpää, kun pystyy opiskelemaan aineita, joista on oikeasti kiinnostunut.

– Oman lisänsä koulunkäyntiin tuovat erikoisuudet, joihin voi erikseen hakea. LUMA-luokassa opiskellaan muita luokkia enemmän matematiikkaa, luonnontieteitä ja tietotekniikkaa. Opiskelu tapahtuu innostuneessa, samanhenkisten oppilaiden muodostamassa pienessä ryhmässä, apulaisrehtori **Marita Reinikka** kertoo.

– Lyseonmäen koulussa halutaan kannustaa

myös kieltenopiskeluun. Syksyllä 2011 kouluumme perustettiin uutuuksena kieliluokka, Reinikka jatkaa.

– Lyska on myös monen Heinolan ala-asteen tavoin KiVa-koulu, eli kiusaamista ei suvaita ja siihen puututaan yhdessä kodin kanssa. KaKe-kouluna käymme jälki-istunorangaistuksien sijaan kasvatuskeskusteluita oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Terveiset Lyskalta

Yläkoulu on mahdollisuus saada uusia kavereita. Silloin aloitetaan uusien oppiaineiden, kuten

kotitalouden, opiskelu. Koulupäivien tuo vaihtelua siirtymisen aineluokasta toiseen. Koulutilat ovat muutaman vuoden takaisen remontin jäljiltä siistit ja opetusvälineet nykyaikaiset.

Tukioppilaat auttavat luokanvalvojan kanssa jokaista sopeutumaan yläkouluun. Tukarit ovat mukana jo keväällä järjestettävässä tutustumisilllassa ja sitten heti syksyllä aloituspäivänä ja 7-leirillä.

Paljon tietoa Lyskasta löydät koulumme kotisivuilta ja koulun aloitustuusi wilmasta. Toivotamme sinut sydämellisesti tervetulleeksi syksyllä joukkoomme! □

■ OMAA AIKAA

Monipuolinen Kunttis

Kunnantuvan nuorisotila Kunttis on toiminut 32 vuotta. Tänä vuonna on edessä muutto Käpylän entisen päiväkodin tiloihin.

– Uusi paikka on lapsiystävällisempi. Koulusta tullessa ei tarvitse ylittää katuja ja piha on turvallisempi sekä parempi leikille kuin nykyinen, kertoo nuorisiohjaaja **Tapani Warto**.

Kunttiksellä on koulujen jälkeen iltapäivätoimintaa ensi syksystä alkaen 1-luokkalaisten ja klo 16 jälkeen nuorisoo saa vallata tilat.

”Tultiin me ekoina? Jes!”

Kuvaaja ja toimittaja tutustuivat Kunttiksen iltapäivätoimintaan eräänä maanantaina. Hiljaisuus häipyi heti ensimmäisten lasten tultua. Sählymaalit vedetään käyvästi ja treenit aloitetaan pitkät kalsarit jalassa. Viisä ehti nopeasti näyttää ohjaajalle

Kunttiksellä soi musiikki ja nauru.

hyvin parantunutta rupea polvesta.

Maanantai on pelipäivä ja tietokoneet ovat vapaassa käytössä. Jokainen saa pelata 15 minuuttia kerralla. ”Peliäika, peliäika vaihtuu!” -huudot kaikuivat tasaisin väliajoin ja uusi peli alkoi. Vaikka ohjaimia oli vain kaksi, sohvalla istui melkein kymmenkunta lasta täysin uppoutuneina yhteiseen peliin, eikä ulkopuolinen pysty sanomana tilannetta katsoessa kenellä on ohjain käsissään.

Koulupäivän jälkeen leikkejä jatketaan Kunttiksellä.

Kunttiksellä olosta nautitaan täysillä!!

Lasten omaa aikaa

Lapset saavat valita tekemistä oman mielen mukaan. Osa kuntoilee painimatolla, toiset tekevät läksyjä ja muutama pelaa biljardia. Kunttiksellä kaikki ovat yhtä suurta perhettä, eikä kukaan jää leikin ulkopuolelle.

”Siidi”-huudot täyttivät tilan, kun lapsia saapuu lisää ja kaikilla on asiaa

iltapäiväkerhon vetäjälle. Kun uusi luokka aloittaa Kirkonkylän koulussa, haetaan iltapäiväkerholaiset ensimmäisillä kerroilla koulusta ja reitit opetellaan yhdessä. Yhteistyö koulun kanssa on muutenkin välitöntä ja molempien toimintaa tukevaa.

Kunttiksellä musiikki soi ja väljäläksi on tarjolla lämpimiä voileipiä. Kuvaajan läsnäolo herättää kysymyksiä ja kuvia selailaan kamerasta naurun säestyksellä. Lehteen pääsy olisi kova juttu. Välipalan jälkeen on vuorossa ohjattua toimintaa pihalla. Aika Kunttiksellä on lapsen omaa aikaa – ja siitä nautitaan täysillä. ☐

■ SEURAAVILLE SUKUPOLVILLE

Tarinoiden tupa

– Museo toimii ”muistiorganisaationa”. Sen tärkein tehtävä on paikkakunnan ja yhteisen kulttuuriperinteen säilyttäminen, muistuttaa Heinolan museon amanuenssi **Sirpa Juuti**.

– Kokoelmien karrutus tapahtuu suurimmaksi osaksi lahjoitusten kautta. Seula lahjoitusten ottamiseen on tiukka. Usein ajatellaan, että esineen arvo määritellään rahassa. Museoarvoa mietittäessä tärkeämpää kuitenkin on esineestä säilynyt tieto – se missä sitä on käytetty, kuka on käyttänyt, milloin, mistä ja minkä tarinan esine voi tuleville sukupolville kertoa.

Hopeisista hyönteisistä Coco Chaneliin

Heinolan kaupunginmuseon kokoelman keruu ja tallentaminen on aloitettu 1920–30-luvuilla. Nykyisessä paikassaan museo on toiminut vuodesta 1984 alkaen. Ennen sitä museorakennuksena toimi vanha pappila.

– Taidemuseo on perustettu vuonna 1991. Vuonna 1993 siitä tuli osa kaupunginmuseota ja nykyään mu-

Museon kokoelmat kertyvät suureksi osaksi lahjoitusten kautta.

seot muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

– Tänä kesänä meillä on kaupunginmuseossa **Ru Runebergin** hopealasiesineitä ja taidemuseossa **Carita Järvisen** pukukokoelma. Galleria Lambertissa on esillä **Panu Pato-mäen** veistoksia ja Lääninkivalteri Aschanin talo vie vierailijan reilut 200 vuotta ajassa taaksepäin, Juuti esittelee.

Juhlavuosi yllättää

Joka syksy lyödään lukkoon päätökset tulevan kesän näyttelyistä. Tammikuun Matkamessuilla materiaalit tulee olla jo valmiina yleisölle jaettavaksi.

– Poikkeuksen tekee museon 50-vuotisjuhla vuonna 2014. Juhlavuoden suunnittelu on jo aloitettu ja luvassa on suuri epookkinäytelmä, Juuti paljastaa. ☐

Köysiradalta kiipeilyseinälle

Saksalan seikkailukeskuksen alue siirtyi Heinolan maalaiskunnalle ja sittemmin kaupungille 90-luvulla perunkirjoitusten yhteydessä. Saksala on osa Heinolan kaupungin nuorisopalveluita ja se toimii seikkailukeskuksena ja majoitustilana sekä heinolalaisten lasten ja nuorten leirikeskusena. Saksalaa voi vuokrata pelkkänä tilana, seikkailupalveluna tai yhdistettynä pakettina.

Päärakennuksen lisäksi pihapiirissä on navetta, mökkejä, aitta, kota, rantasauna ja hieman kauempana laavuja.

– Navetassa on yläköysirata, heiluvia köysiä ja puomi, trapetsilyhyppypaikka ja monipuolisia, erilaisia ryhmäytymislaitteita, joissa koko ryhmän on pelattava yhteen hilleen onnistuakseen. Sisällä on kiipeilyseinä, jota on tarkoitus edetä vertikaalisesti ja ulkona navetan päädystä kaksi eritasoista kiipeilyseinää, nuorisohjaaja **Tapani Warto** kertoo.

Rohkeasti kokeilemaan rajojaan!

– Järjestämme melontaa, värikuula-pelejä, lumikenkäläyä ja frisbeegolfia. Lisäksi meillä on lähimaastossa kulkettava seikkailurata, jonka suorittaminen vie noin kolme tuntia, Warto mainitsee.

– Saksala soveltuu niin kouluryhmille leirikouluaiheiseksi kuin yrityksille tyky-päivien viettoaiheiseksi. Saksalaa voi tuoda polttari- tai ystäväporukan pitämään hauskaa ja kokeilemaan rajojaan. Samoin toiminnalliset, normaalia poikkeavat syntymäpäivät niin lapsille kuin aikuisille voi viettää täällä yhdessä seikkailuohjaajan opastuksella, seikkailuohjaaja **Jukka Venemies** jatkaa.

– Olemme kiinnostuneita yhteistyöstä eri tahojen kanssa. Meihin voi ottaa rohkeasti yhteyttä ja kertoa ideansa – me huolehdimme suunnittelusta ja toteutuksesta, Venemies toteaa. ☺

Saksalassa pääsee kokeilemaan rajojaan!

Suurin työ tehdään ennen ensi-iltaa

Heinolan kesäteatterissa näytellään tänä vuonna 12. kerran. Tänä vuonna vuorossa on **Eero Saarisen** ohjaama "Munaako herra ministeri" -farsssi.

– Kun viime kesän näytökset pyörivät vielä täysillä, oli jo aloitettava kesän 2012 näytelmän suunnittelu. Koko prosessi lähtee liikkeelle näytelmän valitsemisesta ja ohjaajan palkkaamisesta. Nämä päätökset ovat onnistumisen kannalta tärkeimpiä. Valittuun pakettiin on uskottava täysillä, tapahtumatuottaja **Velkki Mykrä** aloittaa.

– Seuraavaksi on vuorossa näyttelijöiden varaaminen ja näytösaikataulun laadinta. Syyskuussa edellä mainitut asiat tulee jo olla valmiina, jotta myynti voidaan aloittaa.

– Talvella näyttelijävaraukset jatkuvat ja erityyppiset myyntipäivät ja messut työllistävät. Vuoden vaihteessa käydään lavastusneuvotteluita, hiotaan käsikirjoitusta ja laaditaan pienoismalli lavastuksesta rakennuspiirustuksiineen, Mykrä jatkaa.

– Tänä keväänä kesäteatteri tekee yhteistyötä Heinolan kaupungin nuorisopalveluiden Työpaja Torpan kanssa. Torpan työllistetyt rakentavat, kokoavat ja pystyttävät lavasteita lavastemestarin ja hänen tiiminsä ohjauksessa.

Kysytty kesätyöpaikka

– Alkuvuonna hankitaan työvoimaa. Kesäteatteri työllistää näyttelijöiden ja taustaorganisaation lisäksi rakentajia, apulaisia, autonkuljettajia, valvojia, yövalvojia, ravintola- ja keittiöhenkilökuntaa sekä myyntihenkilökuntaa. Yksi suuri projekti on majoittaa kaikki näyttelijät Heinolan seudulle – osa perheineen. Lisäksi kesäteatterilla pyörii kolmen kuukauden ajan valvonta 24 tuntia vuorokaudessa, Mykrä kertoo.

– Huhtikuussa näyttelijät aloittavat lukuharjoitukset ja tänä vuonna he saapuvat Heinolaan 14.5., joten heille jää kuukausi aikaa harjoitella paikan päällä. Heinolassa harjoituksia kertyy noin 40–50.

– Käsikirjoituksen, ohjauksen, koreografian, puvustuksen, lavastuksen, äänen ja näyttelijöiden on toimittava saumattomasti yhteen.

– Kun tulette tänä vuonna katsomaan, munaako herra ministeri vai ei, kiinnittäkää huomiota näyttelijöiden eleisiin ja liikkeisiin, äänen painoihin, lavastuksen yksityiskohtiin ja puvustukseen, Mykrä vinkkaa.

– Yhtä elettä on voitu harjoitella uskottoman paljon, koska farsssi taiteenlajina on vaativa, eikä anna mitään anteeksi. ☺

Kesäteatterilla alkaa vilskettä huhtikuussa.

HEINOLAN KESÄTEATTERISSA 2012

NÄYTÖKSET 2012

to	14.6.	klo 19 (ensil-lita)
su	17.6.	klo 15
ma	18.6.	klo 15 ja 19
ti	19.6.	klo 15 ja 19
ke	20.6.	klo 15
ti	26.6.	klo 15 ja 19
ke	27.6.	klo 19
to	28.6.	klo 15 ja 19
su	1.7.	klo 15
ti	3.7.	klo 15 ja 19
ke	4.7.	klo 19
to	5.7.	klo 15 ja 19
su	8.7.	klo 15
ti	10.7.	klo 15 ja 19
to	11.7.	klo 19
to	12.7.	klo 15 ja 19
su	15.7.	klo 15 ja 19
ti	17.7.	klo 15 ja 19
ke	18.7.	klo 19
to	19.7.	klo 15 ja 19
su	22.7.	klo 15 ja 19
ti	24.7.	klo 15 ja 19
ke	25.7.	klo 19
to	26.7.	klo 15 ja 19
su	29.7.	klo 15 ja 19

LIPPIEN HINNAT:
28 € / 25 € / 14 €

lippu.fi

Ryhmämyynti p. (03) 849 3606, (03) 849 3608 (ma-pe 9-15)

www.heinola.net

www.heinola.fi/kirjasto

www.heinola.net

www.tyopajatorppa.nuoriheinola.net

www.heinola.fi/musiikkiopisto

www.nuoriheinola.net

www.heinolanperhekeskus.fi

www.seikkailukeskussaksala.com

4.5 Palaute

Viestintä on kaksisuuntaista ja aiheuttaa parhaassa tapauksessa vuorovaikutuksen. Palaute on osoitus siitä, että sanoma on vastaanotettu, tulkittu ja toivottavasti ymmärretty oikein. (Siukosaari 1999, 11–12.)

Alla on palaute Itä-Hämeen lukijan palstalta liittyen Sinun Heinolasi -lehteen. Palaute julkaistiin 11.5.2012, kaksi päivää asiakaslehden julkaisun jälkeen.

SANA AJALLAAN

Liikuttavan hyvä sivistystoimi

Liikutuin. Yleensä liikuttun vain hyvästä teatterista, elokuvista tai perhejuhlassa. Nyt liikutuin positiivisesti sivistystoimen Sinun Heinolasi -lehdessä. Pirjo Hepo-oja pyysi siinä palautetta. Tässä sitä nyt tulee julkisesti:

Ensin liikutuin siitä, että olitte ottaneet nuoren opiskelijan Netta Malinin päätoimittajaksi ja kuvaajaksi media- ja starttipajan työllistetyt nuoret sekä taittajiksi heinolalaisen yrityksen. Tällä porukalla oli saatu aikaiseksi kerta kaikkiaan upea julkaisu!

Kuti-pöllön tarina ilahdutti minua. Heinolalaisien oma Kuti-liikuntapölliö on huippuidea ja sopii Heinolaan kuin Muumi Naantaliiin tai ehkä vielä paremmin, koska sillä on arvokas tehtävä perheiden yhdessäolon ja liikunnan edistäjänä.

Tunsin ylpeyttä Heinolasta, kun näin sivistystoimen henkilöstön kehittämien toimintojen runsauden, jotka suorastaan pursuivat lehden sivuilta. Heinolan kaupunki voi olla ylpeä muun muassa kunnossa kaiken ikää -toiminnan keksimisestä, perhekeskustoiminnasta, Kutista, ehkä Suomen parhaasta kirjastosta, liikkuva koulu -toiminnan keksimisestä, monipuolisesta musiikkiopitosta, ai-

nutlaatusesta kesäteatterista ja museosta. Myös perustoimintoja päivähoitoa, koulua ja nuorisotoiminta ke-

hitetään jatkuvasti. Minusta on hienoa, että sivistystoimi näkee roolinsa laaja-alaisesti positiivisen Heinolan rakentamisessa. Sivistystoimessa ymmärretään, että he ovat osa kaupungin markkinointia asuinpaikkana ja matkailukohteena.

Sinun Heinolasi -lehti on myös hyvää tiedotusta kaupunkilaisille. Se on erinomaista markkinointia kesäasukkaille ja Heinolaan muuttota harkitseville. Heinolassa on paljon osaamista, luovuutta ja hyvää toimintaa, josta voimme olla ylpeitä. Kiitos sivistystoimelle hyvästä työstä ja hyvästä lehdestä. Kiitos myös siitä, että saitte minut liikuttamaan!

Tuomo Vesikko
Heinola

It-arkisto

Kirjoittaja kiittelee muun muassa liikuntapöllön ideaa.

Kuva 1. Palaute Itä-Hämeessä 11.5.2012.

Positiivista palautetta tuli myös sivistystoimen eri osastojen päälliköiltä, sivistystoimenjohtajalta ja kaupungin kansliasta. Minulle jäi tunne, että lehti nostatti koko Heinolan profiilia kuntalaisten silmissä ja todennäköisesti edesauttoi sivistystoimen palveluiden käytön lisääntymistä muun mainonnan ohella.

Lisäksi lehti otettiin suomen kielen opetusvälineeksi koulutuskeskus Salpauksen maahanmuuttajien koulutusohjelmiin.

5 YHTEENVETO

Tämän opinnäytetyön päätavoitteena oli tuottaa ja toimittaa Heinolan kaupungin sivistystoimen Sinun Heinolasi -lehti lisäämään vuorovaikutusta kunnan ja kuntalaisten välillä.

Lisäksi Sinun Heinolasi -lehden tavoitteena oli edistää vuorovaikutusta sivistystoimen ja kuntalaisten välillä, tuoda esiin Heinolan kaupungin sivistystoimessa tapahtuva rajoja rikkova yhteistyö ja saavutukset, saavuttaa kohde eli heinolalaiset asukkaat, sekä päästä mahdollisimman lähelle kohdetta ja herättää tunteita palautteen muodossa.

Tutkimusongelmana oli ”millainen on Heinolan kaupungin sivistystoimen Sinun Heinolasi -asiakaslehden tuottamisen ja toimittamisen prosessi?” Tämä prosessi on avattu opinnäytetyössä taustoineen, tavoitteineen ja aikatauluineen. Yhdessä valmiin lopputuotteen kanssa ne muodostavat hyvän pohjan seuraavalle lehdentekoprosessille.

Tutkimuskysymykset kuuluivat ”mikä on kuntalaisviestinnän merkitys sivistystoimen ja kuntalaisen kohtaamisessa?” sekä ”miten markkinoinnin keinoin voidaan tukea sivistystoimen ja kuntalaisen kohtaamista?” Kunnalla on tiedottamisvelvollisuus myös sen tarjoamista palveluista. Tiedottamisen tulee perustua kunnan strategiaan. Tärkeintä on tiedon jakaminen kuntalaisen ja kunnan välillä vuorovaikutuksen lisäämiseksi. Markkinoitviestinnällä tehdään kuntaa tai sen yhtä osa-aluetta tunnetuksi ja vaikutetaan asenteisiin. Ennen viestinnän toteuttamista tulee miettiä, mitä vaikutuksia viestinnällä halutaan olevan ja sitten valita oikeat keinot viestintään.

Sinun Heinolasi -lehti saavutti sille asetetut tavoitteet. Lehti herätti keskustelua organisaation sisällä, keräsi palautetta kuntalaisilta ja näin ollen saavutti kohderyhmänsä. Lehti lisäsi vuorovaikutusta kunnan ja kuntalaisten kesken, toimi tiedotuskanavana ja loi positiivista Heinola-kuvaa. Asiakaslehti toimi markkinointiviestinnän välineenä Heinolan kaupungin sivistystoimen ja kuntalaisten kohtaamisessa ja edisti kuntalaisviestintää.

Lehti vahvistaa Heinolan mainetta Terveysliikuntakaupunkina ja antaa mahdollisuuden profiloitua kaupungiksi, jossa on hyvää asua ja elää. Julkaisun pohjalta on helpompi alkaa rakentaa kunnan mainetta. Lehti toimii myös hyvin kunnan palvelujen, strategian, arvojen ja saavutusten markkinoinnin välineenä sekä informaation lähteenä sisäisille ja ulkoisille sidosryhmille. Sen avulla saadaan aikaan vuorovaikutusta kuntalaisten kanssa ja kuntalaisten kesken.

Sivistystoimen asiakaslehden arvo markkinointiviestinnän välineenä kasvaisi, jos lehteä julkaistaisiin säännöllisesti kaksi kertaa vuodessa. Teemoitetuilla numeroilla aiheita riittäisi joksikin aikaa, mutta ajankohtaiseksi voisi tulla ajatus myös koko kaupungin yhteisestä, säännöllisesti julkaistavasta asiakaslehdestä.

Seuraavassa lehdessä teemoina voisivat olla nuoret ja heitä kiinnostavat asiat, kuten koulutustarjonta, vapaa-ajan tarjonta ja ystävyyskoulut. Lisäksi toinen puoli lehdestä voisi olla suunnattu vanhemmalle väestölle.

Jos Heinolan kaupungilla olisi viestintäasioista vastaava työntekijä, viestinnälle asetettujen tavoitteiden vahvistaminen ja saavuttaminen olisi helpompaa. Viestinnästä tulisi pysyvä osa organisaatiota ja asiakaslehdellä aikaan saatu vuorovaikutus kuntalaisten kanssa jatkuisi.

Sinun Heinolasi -lehti toteutettiin vähillä resursseilla, nopealla aikataululla ja pienellä budjetilla. Näiden taustojen pohjalta voidaan sanoa, että lehti onnistui erinomaisesti. Esimerkiksi Kouvolan kaupungin 20-sivuisen asukastiedotuslehden toimittamiseen osallistuu viiden henkilön viestintätiimi ja jokaisen tulosalueen viestintävastaavat. Lehden teko aloitetaan 6–8 viikkoa ennen julkaisupäivää. (Kouvolan kaupunki 2011, 1–20.)

Heinolan kaupungin sivistystoimen asiakaslehden teko aloitettiin neljä viikkoa ennen julkaisupäivää. Lehden teossa olivat mukana sivistystoimen työharjoittelija, kaksi työpajatoiminnan kautta työllistettyä nuorta kuvaajina, sekä organisaation ulkopuolelta oleva taittaja. Sapluuna lehden tekoon luotiin artikkelien kirjoittamisen lomassa.

Lehden teko oli opettavainen prosessi ja toi mukanaan laajan yhteistyöverkoston. Kokemukseni mukaan positiivisen julkaisun tekeminen luo positiivista ilmapiiriä

ja osallistaa organisaation työntekijöitä. Opin myös, että haasteet kannattaa ottaa vastaan silloin kun niitä tarjotaan ja uskoa omaan tekemiseensä. Alaisiinsa uskova ja heitä kuunteleva johto on mielestäni perusedellytys menestyvälle organisaatiolle – ja samalla menestyvälle viestinnälle.

Onnistunut viestintäprosessi saa parhaassa tapauksessa aikaan palautetta, joka kertoo onnistumisesta ja saavutetuista tuloksista. Palautteesta voidaan päätellä, että kunnan viestintä on tavoittanut kohderyhmänsä ja markkinointiviestinnän keinot ovat olleet oikeat. Yhteys sivistystoimen ja kuntalaisten välillä on avattu ja tätä yhteyttä määrätietoisesti työstämällä ja laajentamalla se koko organisaation kattavaksi, säilytetään menestyksen avain – vuorovaikutteinen kunta.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Aaltola, J. & Valli, R. 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin. 2. korjattu ja täydennetty painos. Juva: WS Bookwell Oy.

Aula, P. & Hakala, S. 2000. Kolmet kasvot. Helsinki: Loki-Kirjat.

Aula, P. 2008. Kivi vai katedraali. Organisaatioviestintä teoriasta käytäntöön. Kirjoittajat ja Infor Oy. Porvoo: WS Bookwell.

Harjula, H., Lundström, I., Kirvelä, T., Majoinen, K. & Myllyntaus, O. 2004. Toimiva kunta. Sipoo: Silverprint Oy.

Heinolan kaupunki. 2010. Heinolan sivistystoimen strateginen suunnitelma 2011–2013.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Juholin, E. 2006 Communicare! Viestintä strategiasta käytäntöön. 4. uudistettu painos. Porvoo: WS Bookwell.

Lavento, H. 2008. KISA - kuntien viestinnän seuranta- ja arviointijärjestelmä. 1. painos. Helsinki: Kuntatalon paino.

Mäenpää, O. 2002. Hyvän hallinnon perusteet. Helsinki: Hakapaino Oy.

Siukosaari, A. 1997. Markkinointiviestinnän johtaminen. Porvoo: WSOY-Kirjapainoyksikkö.

Valanta, Jose et al. 2000. Kuntajohtamisen ja demokratian käytännöt 1997-2000. Helsinki: Kuntaliiton painatuskeskus.

Ylikoski, T. 1999. Unohtuiko asiakas? 2. uudistettu painos. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Åberg, L. 1996. Viestintä tuloksen tekijänä. 7. painos. Helsinki: Tammer-Paino Oy.

Elektroniset lähteet:

Kouvolan kaupunki. 2011. Kouvolan kaupungin viestintäohje [viitattu 6.10.2012]. Saatavissa: <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/viestinta/kuntien-viestinta/kuntienviestintaohjeet/Documents/Kouvolan%20viestintaohje%202011.pdf>

Suomen Kuntaliitto. 2012. Kunnan maine [viitattu 29.9.2012]. Saatavissa: <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/viestinta/maine/Sivut/default.aspx>

Tyry-Salo, S. 2004. Kunnan viestintä [viitattu 29.9.2012]. Saatavissa: http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/viestinta/kuntien-viestinta/kuntaviestinnan-ohjeet/Documents/kunnan_viestinta_2004.pdf

Ylenius, J. & Keränen, T. 2007. Opas: Viestintästrategia ja viestintäsuunnitelma [viitattu 28.9.2012]. Saatavissa: <http://tiedottaja.fi/pdf/viestintastrategia.pdf>

Wikipedia. 2012. Maine [viitattu 28.9.2012]. Saatavissa: http://fi.wikipedia.org/wiki/Maine_%28yhteiskunta%29